

Från Santiago till Göteborg

Jessica Coria lever i en värld full av kontraster

ÖKAD SAMPUBLICERING

Men GU har
lång väg kvar

SID 5

DE TAR PLATS I STYRELSEN

Lärarna värnar
kollegialiteten

SID 8

FORSKNING SOM TEATER

En föreställning
om livets början och slut

SID 22

Flyktingsituationen präglade 2015

MED FACIT I HAND kan jag konstatera att 2015 blev ett ovanligt händelserikt år. Vi chockades av ett flertal dramatiska händelser i omvärlden och fick vänja oss vid en aldrig sinande ström av kriser. Allt från den grekiska euro-krisen till terrorattacker och ett eskalerande krig i Syrien med efterföljande flyktingströmmar.

Tydligare än på länge har vi blivit påmind om vikten av samhällsansvar och globalt engagemang. Det är glädjande hur, till exempel, både anställda och studenter visat stort engagemang och på olika sätt bidragit i den uppkomna flyktingsituationen.

EN SPECIELL MÖJLIGHET att visa samhällsansvar fick Göteborgs universitet i fjol genom ett riktat uppdrag från regeringen: att skapa ett nationellt resurscentrum mot våldsbejakande ideologier och rörelser. Det blev Segerstedtinstitutet. Uppgiften är att möjliggöra för akademien och praktiken att mötas, och att öka möjligheterna för en korsbefrukning mellan vetenskapen och den praktiska erfarenheten. En stor utmaning men också en chans att göra skillnad i en av samtidens viktigaste frågor.

Det händelsespäckade fjolåret innehöll även mycket annat för vår del. Den stora tvärvetenskapliga forskningsatsningen UGOT Challenges kom igång; sex projekt fick resurser att ta sig an specifika globala samhällsutmaningar. Vi hade framgångar hos både Vetenskapsrådet och Wallenbergstiftelsen, inte minst glädjande

FOTO: JOHAN WINGBORG

är att sex av våra yngre forskare utsetts till Wallenberg Fellows.

Samverkan med det omgivande samhället är en viktig del av universitetets uppgift. Men kunskapen om och förståelsen för vår verksamhet är inte alltid självklar. I min roll som rektor försöker jag utnyttja de möjligheter som finns att peka på den betydelse som högre utbildning och forskning har för samhällsutvecklingen. Ett område jag i olika sammanhang lyfte i fjol – bland annat i statsministerns nationella innovationsråd där jag ingår – var de sociala innovationer som kan skapas genom att vi som lärosäte tar vara på hela bredden hos våra fakulteter. Ett exempel är den modell för personcentrerad vård som utvecklats inom Göteborgs universitet, den möjliggör ökad delaktighet för den enskilda patienten samt ger stora effektivitetsvinster för samhället.

UTVECKLINGEN AV VÅR utbildningsverksamhet är viktig för oss. Mycket positivt är därför att vi under året utsåg universitetets första "excellenta lärare" inom det program som ska tydliggöra betydelsen av pedagogisk kompetens och skapa en pedagogisk meritering. Vi påbörjade också arbetet med en ny organisation för lärarutbildningen och jag ser fram emot att utveckla lärarutbildningen som en angelägenhet för hela universitetet.

Vår gemensamma arbetsmiljö har en avgörande roll för att vi ska trivas på jobbet, och är också en förutsättning för att verksamheten ska utvecklas framgångsrikt. Arbetsmiljöbarometern, som genomförs vart tredje år, gav i 2015-års version en i många avseenden positiv bild av arbetsmiljön vid Göteborgs universitet.

Det jag tagit upp här och mycket annat går att läsa mer om i universitetets årsredovisning för 2015 som presenteras för universitetsstyrelsen i dagarna.

OM FJOLÅRET kännetecknades av stor dramatik, och då särskilt kring flyktingsituationen, är det mycket som tyder på att även 2016 kommer att bli ett händelserikt år. Även om det är svårt att förutsäga framtiden är det viktigt att vi står väl rustade att möta ett samhälle i ständig förändring. Det uppfattar jag att vi gör.

Pam Redman

GU JOURNALEN

EN TIDNING FÖR GÖTEBORGS
UNIVERSITETS MEDARBETARE

Februari-mars

CHEFREDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE
Allan Eriksson 031 - 786 10 21
allan.eriksson@gu.se

REDAKTÖR & STF ANSVARIG UTGIVARE
Eva Lundgren 031 - 786 10 81
eva.lundgren@gu.se

FOTOGRAF OCH REPRO
Johan Wingborg 070 - 595 38 01
johan.wingborg@gu.se

GRAFISK FORM & LAYOUT
Anders Eurén 031 - 786 43 81
anders.euren@gu.se

MEDVERKANDE SKRIBENTER

Karin W. Tikkanen och Karin Frejруд

KORREKTUR

Robert Ohlson, Välskrivet i Göteborg

ADRESS

GU Journalen,
Göteborgs universitet
Box 100, 405 30 Göteborg

E-POST

gu-journalen@gu.se

INTERNET

www.gu-journalen.gu.se

UPPLAGA

5 500 ex

ISSN

1402-9626

UTGIVNING

6-7 nummer/år
Nästa nummer ute 29 mars.

MANUSSTOPP

11 mars 2016.

MATERIAL

För obeställt material ansvarar ej.
För ej signerat material ansvarar redaktionen.

Citera gärna, men ange källan.

ADRESSÄNDRING

Gör skriftlig anmälan till Ingalill Allvin,
inga-lill.allvin@gu.se.

OMSLAG

Jessica Coria, en av forskningsledarna för Centrum för framtidens kemiska riskanalyser och styrning vid Göteborgs universitet, en UGOT Challenges-miljö.

Foto: Johan Wingborg

TRYCKERI

Billes Tryckeri AB

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

REKTOR HAR ORDET

2 Rektor summerar 2015.

NYHETER

- 4 Göteborgs universitet ligger efter i internationell sampublicering.
- 6 Företagsekonomer garanteras forskningstid.
- 7 GU vill ge flyktingar chans att studera vidare.
- 8 Det här vill de nya lärarna i styrelsen.
- 9 Intern kandidat föreslås bli prefekt på institutionen för biologi och miljövetenskap.
- 10 Möt sju excellenta lärare.

12 Bibliometri - det enda fungerande sättet att bedöma forskning, säger Kaj Blennow.

REPORTAGE

14 Pedagog ska lyfta institutionen för fysik.

PROFILEN

- 16 Jessica Coria leder nytt UGOT-projekt.
- 19 GMV arrangerar nationell klimatkonferens.

REPORTAGE

- 20 Bytte Egyptens sol mot Sveriges snö.
- 22 Barnteatergrupp samarbetar med åldringsforskare.
- 25 70-åringar med spring i benen.
- 26 Nytt sätt att kvalitetssäkra böcker inom humaniora och samhällsvetenskap.

DEBATT

- 27 Frihet räcker inte, nu behövs mod.
- 28 Får man vara kritisk på Humanistiska fakulteten?
- 28 Invit till intriger.

PÅ SLUTET

- 30 Nytt om folk.
- 32 Har tryckfrihetsförordningen spelat ut sin roll?

16

Bekämpar miljöförstörelsen

Jessica Coria har hela världen som arbetsfält.

22

Teater om liv och död

Åldreforskare och skådespelare utforskar gränserna.

25

Pigga åldringar

Nu kartläggs rock'n roll-generationen.

Ingen hemlängtan

Gästforskarfamiljen från Alexandria trivs i Göteborg.

20

12

Rankas som trea i världen

Kaj Blennow ser bibliometri som ett bra mått.

Redaktionen: Få begränsningar i den svenska yttrandefriheten

DET ÄR I GRUNDEN väldigt positivt att det finns karriärvägar för duktiga pedagoger. Vi presenterar de 7 som nu har blivit excellenta lärare och som ska utgöra grunden i den nya pedagogiska akademien. Fler lär det bli men det är synd att kraven är så högt ställda. I den här taktiken kommer det att ta många år innan gruppen blir tillräckligt stor och dynamisk.

Vi har nyligen tagit del av det förslag till reviderad arbetsordning som styrelsen förväntas besluta om den 16 februari, alltså samma dag som tidningen kommer ut. När det gäller utse-

ende av prefekt står i den gamla ordningen bland annat följande: "Efter genomfört val utser dekanen prefekt och proprefekt." Den formuleringen har många tolkat som att dekanen utser den person som fått flest röster i valet. I förslaget till ny arbetsordning är formuleringen ändrad till: "Valet avseende prefekt och proprefekt är rådgivande. Efter genomfört rådgivande val utser dekan prefekt och proprefekt." Angela Wulff, tidigare lärarrepresentant i styrelsen, påpekar att ordet "val" därmed blir missvisande och att istället ett annat ord bör

användas, exempelvis "samråd".

En annan föreslagen ändring är att dekanens mandatperiod är 6 år och att det inte längre sker någon avstämning efter halva tiden.

I DETTA NUMMER publicerar vi flera debattartiklar, bland annat ett anonymt inlägg från Humanistiska fakulteten. Ett tiotal anställda vågar inte gå ut med sina namn av rädsla för represalier. Inlägget handlar om en principiellt viktig fråga, om en chef har rätt att censurera debatten på sociala medier. Tryckfrihetsförordningen är

väldigt tydlig när det gäller uttalanden som man gör som privatperson. En anställd inom stat, kommun eller landsting har rätt att framföra sina åsikter under förutsättning att man därigenom inte röjer sekretessbelagd information. Arbetsgivaren får inte heller efterforska vem som uttalat sig. Offentligt anställdas yttrandefrihet är grundlagsskyddad. Det är inte alls bara lämpliga och trevliga uttalanden som skyddas utan även de som bedöms som obekväma och olämpliga.

ALLAN ERIKSSON & EVA LUNDGREN

Nordiska universitet populärast

Trots att GU:s forskare har blivit bättre på internationell sampublicering, ligger universitetet en bra bit efter de stora svenska lärosätena. Ökad extern rekrytering, så lyder ett av förslagen för att få fart på det internationella samarbetet.

GU JOURNALEN HAR LÅTIT UB ta fram statistik över vilka universitet och länder som GU har haft mest forskningssamarbete med under tioårsperioden 2005–2014. Resultatet visar att GU:s forskare har flest internationella sampubliceringar med forskare i USA, Storbritannien och Tyskland. Ser man däremot på vilka lärosäten som GU samarbetar mest med totalt dominerar Norden: Karolinska Institutet, Lunds universitet och Chalmers. Först på sjätte plats finns University of London.

Samtidigt visar siffrorna att andelen internationella sampubliceringar vid GU har ökat från 44,5 procent till 50,4 procent.

– Jag är inte överraskad. Det är en förväntad utveckling. Forskningen blir mer och mer global, säger Staffan Edén, vicerektor för forskning.

Så hur står sig GU jämfört med andra svenska lärosäten? 2015-års Leiden-rankning, som använder citeringsdata från Web of Science, rankar

Elisabet Ahlberg

Margareta Hallberg

bland annat vilka universitet som har haft störst andel internationella sampubliceringar åren 2010–2013. I denna mätning hamnar GU först på nionde plats i Sverige.

– **DET BEROR PÅ** vilka ämnesområden som dominerar. Vi har relativt lite naturvetenskap och teknik jämfört med Uppsala, Lund och Stockholm, säger Staffan Edén.

»Man kan konstatera att Stockholmsregionen är i framkant.«

GUNNAR TOBIN

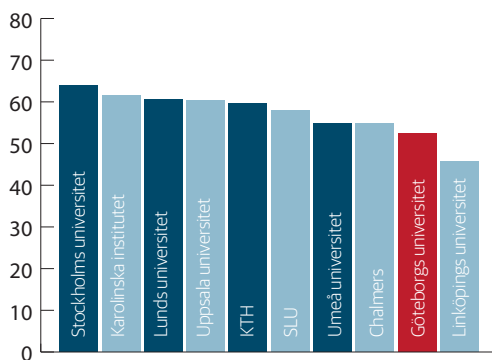
Inte helt överraskande är den internationella sampubliceringen störst inom Sahlgrenska akademien. Gunnar Tobin, internationaliseringsansvarig på Sahlgrenska akademien, tycker dock inte att skillnaderna mellan de svenska lärosätena är uppseendeväckande stora.

– **MEN DET BETYDER** inte att vi är nöjda med placeringen. Man kan konstatera att Stockholmsregionen är i framkant. VR påpekade i en rapport att internrekryteringen är alldeles för hög vid svenska lärosäten och i det här avseendet avviker vi inte. Det är sannolikt en orsak till de något nedslående siffrorna. Vi måste också bli bättre på att synliggöra internationella samarbeten. Här skulle GUP kunna förbättras så att medförfattare från annat utländskt lärosäte synliggjordes, säger Gunnar Tobin som vill se ökad extern rekrytering.

Naturvetenskapliga fakultetens dekan Elisabet Ahlberg tycker också att det är glädjande att sampubliceringen ökar. Men enligt henne finns det utrymme för förbättringar.

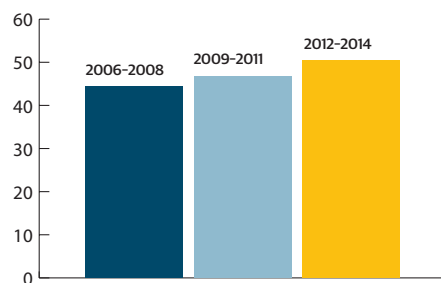
– **VI MÅSTE FÖRST** göra en kritisk och djupare analys av statistiken mot bakgrund av verksamhetens olika mål och behov, innan vi kan föreslå några effektiva åtgärder. Men allmänt är ökad mobilitet och incitament för internationella samarbeten två konkreta exempel på vad man kan göra, säger Elisabet Ahlberg.

Margareta Hallberg, dekan på Humanistiska fakulteten, förklarar skillnaderna med att publiceringskulturen inom medicin skiljer sig från exempelvis den humanistiska där

SVENSKA UNIVERSITETS ANDEL AV SAMPUBLICERINGAR

Hur står sig GU jämfört med andra svenska lärosäten när det gäller internationella sampubliceringar? Leiden-rankningen använder citeringsdata från Web of Science och rankar vilka universitet som har störst andel internationella sampubliceringar (2010–2013). Tabellen visar andel publikationer som samförfattats med ett utländskt lärosäte.

INTERNATIONELLA SAMPUBLICERINGAR

Diagrammet visar andel sampubliceringar i procent vid Göteborgs universitet under åren 2006–2014. GU har under perioden ökat sina internationella sampubliceringar från 44,5 procent till 50,4 procent av alla publikationer med minst en GU-adress.

KÄLLA: WEB OF SCIENCE, JANUARI 2016

TOPP 10 - FORSKNINGSSAMARBETEN

Gothenburgs universitet har flest forskningssamarbeten med följande länder (2005-2014):

1 USA	6 DANMARK
2 STORBRITANNIEN	7 FRANKRIKE
3 TYSKLAND	8 NEDERLÄNDERNA
4 NORGE	9 FINLAND
5 ITALIEN	10 KANADA

publicering i stor utsträckning sker i antologier och monografier.

– Samtidigt har vi inom humanistisk forskning tagit flera kliv framåt för att öka den internationella sampubliceringen. Varje år utlyser vi medel för rekrytering av utländska gästforskare vilket på sikt kommer att ge resultat. Jag ser också tydliga tecken på att doktorander och yngre forskare idag samarbetar med forskare i andra länder.

Även på Utbildningsvetenskapliga fakulteten har sampubliceringen ökat.

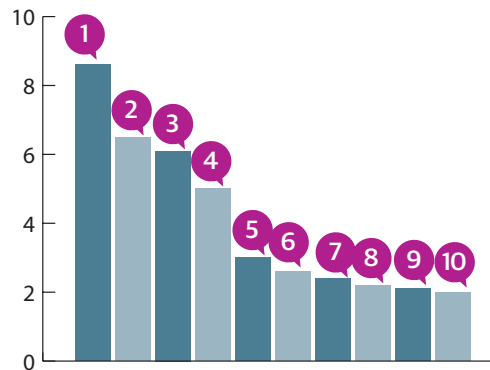
– **INTRESSANT ÄR ATT** vår fakultet ligger högt i andel samförfattande med personer vid andra fakulteter, men att vi ligger lägre internationellt. Men idag ser vi tydligt en trend av mer internationellt samarbete bland en större grupp forskare, säger dekan Åke Ingerman.

Men ökad sampublicering är inte ett mål i sig, utan ett av flera sätt att

mäta internationellt forskningssamarbete, påpekar Birger Simonson, dekan på Samhällsvetenskapliga fakulteten. Ett annat är att följa upp hur det går med den internationella rekryteringen.

– Vi utvärderar vad som faktiskt sker ute på institutionerna för att se om vårt strategiska arbete med internationalisering, i enlighet med Vision 2020, ger resultat. Alla utlysningar annonseras idag internationellt och vår strävan är att få fler sökande från andra länder, inte minst yngre forskare. Det leder på sikt till ökat internationellt utbyte och mer samarbete.

ALLAN ERIKSSON

KÄLLA: WEB OF SCIENCE, JANUARI 2016

TOPP 10 - SAMARBETSPARTNER

De universitet och samarbetspartner som Gothenburgs universitet har haft flest forskningssamarbeten med under åren 2005-2014 är:

1 KAROLINSKA INSTITUTET	6 UNIVERSITY OF LONDON
2 LUNDS UNIVERSITET	7 LINKÖPINGS UNIVERSITET
3 CHALMERS	8 KÖPENHAMNS UNIVERSITET
4 UPPSALA UNIVERSITET	9 UNIVERSITETET I OSLO
5 UMEÅ UNIVERSITET	10 ASTRAZENECA

Mer till fakulteterna

► **Från början var** prognosen minus 50 miljoner kronor. När 2015 nyligen summerades blev resultatet istället plus 41 miljoner.

– Det finns väldigt mycket pengar i systemet, vilket visar på brister i vår förmåga att ställa om, säger ekonomidirektör Lars Nilsson.

Men det är inte enbart GU:s fel. Det osäkra politiska läget inför 2015 innebar att nya utbildningsplatser kom sent under året och dessutom sköt regeringen till 15 miljoner kronor extra till GU i form av höjda prislappar inom humaniora, utbildningsvetenskap och samhällsvetenskap. En annan orsak var att GU fick 40 miljoner kronor mer i bidragsintäkter än vad som hade planerats.

– Det är inte så konstigt att man inte har hunnit göra slut på pengarna i år, men nu gäller det att komma igång med beslutade utbildningsinsatser och anställningar. Inför 2016 har vi lagt ut 105 miljoner kronor mer till fakulteterna, vilket ställer stora krav på verksamheten att förbruka dessa nya medel. Händer det inget kan styrelsen och rektor börja dra in pengar.

Under 2015 ökade antalet anställda med 279, vilket är den största ökningen på många år. 120 av dem hör till den forskande och undervisande personalen. 90 fler forskarstuderande anställdes också under året.

Samtliga fakulteter gjorde av med mindre pengar än beräknat och störst vinst gjorde Naturvetenskapliga fakulteten, hela 25 miljoner kronor.

I slutet av året hade GU:s myndighetskapskapital vuxit till närmare 1,1 miljard kronor.

– Det är synd att pengar ligger och skvalpar. De kan användas för att skapa en ännu bättre verksamhet.

Sparpaket ledde till överskott

► **Även den** universitetsgemensamma nivån gjorde en rejäl vinst förra året, cirka 26 miljoner kronor. Samtliga områden inom Gemensamma förvaltningen (GF) förbättrade sina resultat i förhållande till budget. Bland annat gick IT-enheten med plus 5 miljoner kronor. Resultatet överraskar ekonomidirektör Lars Nilsson.

– 12 miljoner av överskottet har tekniska orsaker, som till exempel avsättningar för hyror och pensioner. Under åren 2014-2015 har GF, på uppdrag av universitetsstyrelsen, genomfört en större besparingsinsats. Man kan dra slutsatsen att den reella besparingen blev betydligt större än vad som var planen, med tanke på det stora överskottet.

Enligt Lars Nilsson kommer sparkravet att mildras något de kommande åren för Gemensamma förvaltningen.

Ingen MOOC i nuläget

► **Det ska vara möjligt** och bli lättare för lärosäten att i framtiden arrangera öppna nätbaserade kurser, så kallade MOOC:ar. Bland annat ska en liten, begränsad del av statsanslaget få gå till sådana utbildningar, föreslår Universitetskanslerämbetet.

Men det förändrar inte GU:s restriktiva hållning, åtminstone inte i dagsläget, förklarar prorektor Helena Lindholm.

– Det är fortfarande oklart vad utbildningarna har för status, det sker inget urval och det går inte att få någon examen. Vi vill hellre göra mer av blended learning.

Offensiv satsning på forskning

De är bland de första på GU att införa "garanterad forskningstid i tjänsten" och "undervisningsskyldighet" för all akademisk personal.

- Tidigare har man fått hinna forska på lediga stunder. Nu erbjuder vi alla rätten att forska i tjänsten, säger Patrik Ström, ny prefekt på företagsekonomiska institutionen.

FRÅN OCH MED i år lanserar den största institutionen på Handelshögskolan "garanterad forskningstid", motsvarande 10–30 procent, i ett försök att satsa långsiktigt på forskning. Det som gjorde satsningen möjlig var institutionens stora sparade kapital.

– Alla talar ju om vikten av forskning i tjänsten men det blir mest något man skriver in i fina dokument. Det som gör den här satsningen unik är kopplingen mellan forskning och undervisning, säger Patrik Ström.

Under förra året diskuterades olika modeller och lösningar. Det mynnade till slut ut i ett förslag som innebär att lektorer får forskningstid på 10 procent, docenter 20 procent och professorer 30 procent. Samtidigt ställs det krav på undervisning om minst 40 procent för lektorerna, 30 procent för docenterna och 20 procent för professorerna.

INSTITUTIONEN STICKER inte under stol med vad satsningen ska leda till: ökade anslag från de stora forskningsråden, fler publiceringar i välrenommerade tidskrifter samt att skapa en mer attraktiv forskningsmiljö.

– Jag hoppas vi kan organisera vårt arbete på ett bättre sätt framöver, fortsätter Patrik Ström. Utmaningen är att hitta en balans mellan att skapa en bättre arbetsmiljö och samtidigt uppmuntra folk att söka mer pengar och att publicera mer.

– Att söka medel kommer att vara jätteviktigt. Förhoppningen är att våra forskare får tid att skriva större ansökningar, gärna i samarbete med andra på fakulteten eller på andra håll.

En annan minst lika viktig ambition är att öka publiceringen i välrenommerade internationella tidskrifter, förklarar Patrik Ström.

– Att vi publicerar i de stora tidskrifterna är viktigt för vårt ämne och för Handelshögskolan, inte minst i internationella jämförelser, ackrediteringar och rankingar. Det styr också hur mycket resurser vi får. Vi ska sikta på bra och lite svårare tidskrifter.

Att erbjuda fast forskningstid är dessutom en konkurrensfördel vid rekrytering av ny personal, påpekar Patrik Ström.

»Förhoppningen är att våra forskare får tid att skriva större ansökningar.«

PATRIK STRÖM

– De senaste åren har vi märkt att det har blivit svårare att matcha kraven. Kan inte vi erbjuda attraktiva tjänster står vi oss ganska slätt i konkurrensen. Och om vi ska bli bättre på att rekrytera internationellt krävs det att vi erbjuder fast forskningstid och goda villkor.

Stefan Sjögren, studierektor för forskarutbildningen, menar att stödet för planerna är starkt.

– Ja, i grund och botten är de flesta väldigt positiva, även om modellen inte passar alla.

Att bara se reformen som ett sätt stimulera till fler ansökningar och

publiceringar ger inte hela bilden, menar Stefan Sjögren.

– Vi har alla märkt att utrymmet för den akademiska friheten har krympt och att vi idag mer än någonsin tidigare är bundna av externa medel. Vi får ju fakultetsmedel för att bedriva bra forskning som ska komma samhället till nytta. Den här satsningen ska också ses som ett litet bidrag till den akademiska friheten. I högskoleförordningen står det att forskningen ska utgå ifrån den enskilde individen, men det finns inte en peng som möjliggör detta. Allt är kopplat till olika mål och krav. Vi kallar detta för forskning i tjänst och det finns tid och viss frihet då man kan ägna sig åt sina egna problemställningar. Men självklart kan vi inte finansiera forskning utan uppföljning.

Planen är att varje medarbetare efter ett år ska lämna in en rapport över forskningsaktiviteterna.

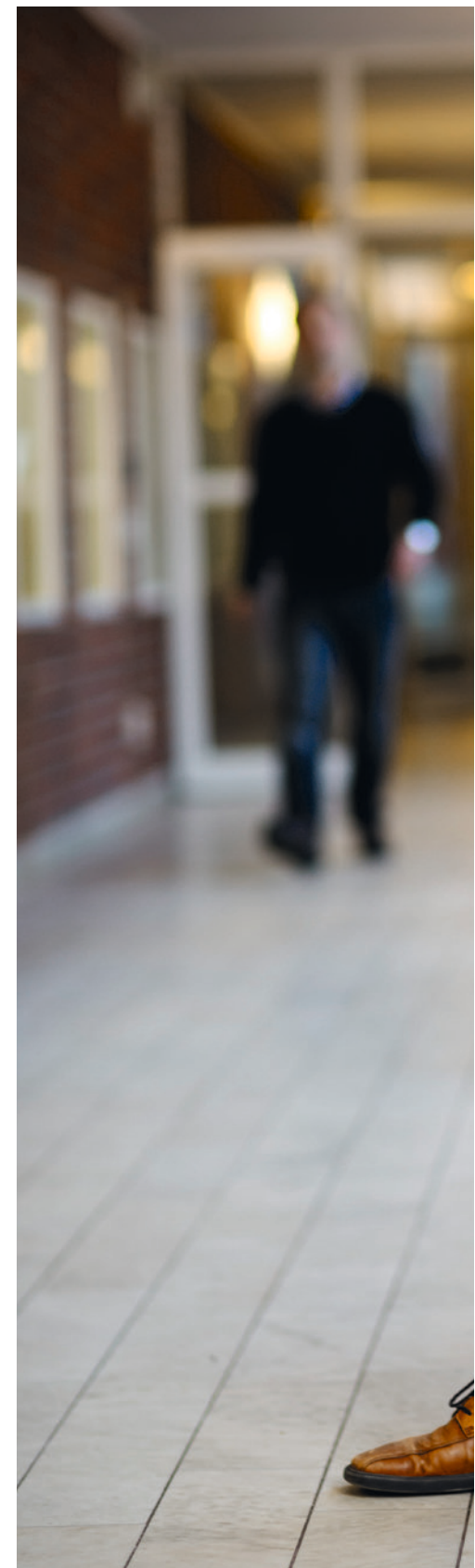
– Då gäller det att visa att man har varit en aktiv forskare som utöver publiceringar söker forskningsmedel eller deltar i seminarieverksamhet.

MEN DET KAN TA tid att sjösätta reformen med tanke på att det finns uppemot 60 lärare.

– Det är inget vi kan införa över en natt, säger Patrik Ström. Vi måste klara vårt utbildningsuppdrag. Även om reformen omfattar alla lärare och forskare är det inte säkert att alla har tid och möjlighet att gå upp i forskningstid på en gång. Men vi har tydligt markerat att man inte kan skjuta upp planerna längre än ett år, sedan nollställs räkneverket.

Ser ni några risker med att hålla en hög kvalitet inom utbildningen när fokus ligger mer på forskning?

– Vi är en ganska undervisningstung institution, så den risken finns, säger Stefan Sjögren. Vi förvän-

tas som anställda att både forska och undervisa. Vi tror att den här satsningen spiller över på undervisningen. Och om vi kan få in mer forskning och kritisk analys i undervisningen kommer studenterna att bli bättre rustade när de kommer ut i arbetslivet.

Vad reformen kostar går inte att svara på i dagsläget, fortsätter han.

– Vi har ett ganska stort sparad kapital, så även i det värsta scenariot har vi råd att köra på i fyra, fem år. Men institutionsledningen förbehåller sig rätten att under tiden justera modellen om situationen skulle förändras drastiskt.

En av lärarna som GU Journalen

– Det är en spännande satsning och vi har stora förhoppningar på att det ska leda till fler publiceringar och mer intäkter, säger Patrik Ström, som från årsskiftet är ny prefekt på företagsekonomiska institutionen.

talat med ser satsningen som ett steg i rätt riktning i den allt hårdnande konkurrens som präglar dagens forskning.

– Det är ett bra initiativ som gör det möjligt att våga satsa tid och engagemang i projekt med mer osäker finansiering, säger Petra Adolfsson, docent i företagsekonomi, som i år får en arbetsdag i veckan åt egen forskning.

– Det gör det lättare att uppnå en balans i alla arbetsuppgifter som man har. För min egen del hoppas jag att det leder till att jag kan satsa mer på internationellt samarbete.

TEXT: ALLAN ERIKSSON
FOTO: JOHAN WINGBORG

FLYKTINGKRISEN

Som myndighet måste vi agera

– Vi kan inte bara vänta på att andra tar initiativ utan måste själva vara aktiva, förklarar prorektor Helena Lindholm, med anledning av den stora flyktingkrisen.

Det handlar bland annat om praktikplatser, validering och om förbättrad studentinformation till nyanlända.

SEDAN I HÖSTAS har inte bara många institutioner samlat in pengar, utan även mer konkreta planer på att hjälpa nyanlända har förts fram. Exempelvis samarbetar Göteborgs universitet och Arbetsförmedlingen med Folkuniversitetet och diskussioner pågår med Migrationsverket om möjligheten att informera nyanlända om högre studier.

– Ett steg är nu att anställa en person som kan samordna dessa aktiviteter. Det sker värdefulla saker på olika håll men vi behöver någon som kan koordinera alla våra insatser som myndighet, potentiell arbetsgivare, utbildningsanordnare, forskningsinstitution och nyttiggörare.

Helena Lindholm påpekar vikten av meningsfull verksamhet också för flyktingar som ännu inte har fått uppehållstillstånd.

– Bland dessa finns både färdigutbildade akademiker, personer som tvingats avbryta sina studier och ungdomar som befinner sig i en vanlig ålder för universitetsstudier. Vi hoppas kunna bjuda in till öppna föreläsningar eller andra arrangemang, som kan minska steget mellan den nuvarande situationen av väntan till framtida studier.

I SAMARBETE med Arbetsförmedlingen pågår också ett arbete med att se över och visa på möjligheter till studievägledning.

– Personer med avbrutna universitetsstudier som befinner sig inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsåtgärder kommer att bjudas in till ett möte om vad man kan läsa vid Göteborgs universitet, hur ansökningsprocessen går till och vilket stöd som finns. Informationen kommer att tolkas till arabiska och kanske fler språk och de som så önskar kommer att informeras om studievägledning och erbjudas hjälp att se över behörighetskraven.

När GU i slutet av året gick ut med en inbjudan till alla institutioner och

Helena Lindholm

enheter att erbjuda praktikplatser kom det in ett åttiofå förslag, berättar Helena Lindholm.

– Institutionen för kemi och molekylärbioologi erbjuder exempelvis cirka 20 praktikplatser.

Det är inte säkert att vi kommer att kunna matcha alla platser med rätt person, men ett intensivt arbete pågår. Annars är vi generellt sett inte så bra på att erbjuda praktik, samtidigt som vi förväntar oss att andra arbetsgivare ska ställa upp för oss, så det är något vi borde tänka på.

FLYKTINGSTRÖMMEN aktualiserar överhuvudtaget flera frågor som universitetet borde bli bättre på, oavsett vem det gäller, påpekar Helena Lindholm.

– Självklart ska vi inte göra avkall på behörighetskraven, men vi måste se över våra urvalsmetoder och fundera över vad som kan rymmas inom alternativt urval. Det handlar om breddad rekrytering i stort, inte bara om flyktingar. Vi måste också fundera över kunskap och kompetens förvärvad på andra sätt än de vi normalt värderar och bedömer.

En konsekvens av den stora mängden flyktingar är att Sverige får fler personer i en ålder då man brukar bedriva universitetsstudier. Helena Lindholm räknar dock inte med några extra utbildningsplatser från regeringen, åtminstone inte än.

– REGERINGEN HAR gjort en hel del satsningar på kompletterande utbildningar, på valideringsprocesser och bedömning av reell kompetens, men mig veterligen pågår ingen diskussion om utökade platser på grund av det stora antalet nyanlända. Lärosätena har dock eget ansvar att bidra. Kanske borde vi exempelvis återinföra de behörighetsgivande kurser i svenska som gavs tidigare. Det viktigaste är att inte bara passivt vänta på att andra ska göra jobbet utan att vi engagerar oss och tar ansvar själva.

EVA LUNDGREN
ALLAN ERIKSSON

De vill stärka det kollegiala inflytandet

De tre lärarrepresentanter som nu tar plats i universitetsstyrelsen är samtliga professorer. Agnes Wold har gjort sig känd som en orädd medicinare, Staffan I. Lindberg har satt demokratidatabasen V-Dem på kartan och Rickard Bergqvist leder Handelshögskolans Graduate School.

Men vad vill de egentligen åstadkomma?

1 Varför ställer du upp som styrelseledamot?

2 Vilka frågor kommer du att driva i styrelsen?

3 Hur anser du att GU utvecklats de senaste fem åren?

4 I vilken utsträckning tror du att du kommer att kunna påverka utvecklingen?

STAFFAN I. LINDBERG
Professor i statsvetenskap, statsvetenskapliga institutionen
Ålder: 47 år

1. – Med den ökade linjestyrningen vid universiteten är det oerhört viktigt att kollegiet behåller största möjliga inflytande på alla nivåer. Jag hoppas kunna medverka till detta vid GU.

2. – Jag skulle gärna vilja driva frågor om förenklade och förbättrade regler för rekrytering, speciellt gällande postdoktorer och biträdande lektorer, avskaffande av möjligheterna till flera omprov (som jag inte tror gynnar studenterna och som överbelastar många lärare/forskare) samt frågan om ett mycket större ansvarstagande från GU:s sida gällande medfinansiering av externa forskningsmedel och infrastruktur som jag tror är en mycket viktig fråga för GU:s långsiktiga förmåga att bli ett ännu bättre universitet. Sist men inte minst, att ständigt bevaka och vid behov driva frågor om att

förenkla och avskaffa administrativa onödigheter som påläggs institutioner och forskare.

3. – I många avseenden bra men det finns en mycket oroande tendens att tänka i termer av universitetet som något slags privat företagsverksamhet. Det är en oroande och farlig utveckling.

4. – Vi får se!

AGNES WOLD
Professor i klinisk bakteriologi, institutionen för biomedicin, överläkare vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Ålder: 61 år

1. – Jag ställer upp för att jag blev nominerad och för att man tyckte att jag var en lämplig representant för universitetslärarna. Mycket hedrande och ett stort ansvar.

2. – Eftersom jag inte ännu har någon klar bild av vilka frågor som är viktiga för lärarna inom GU:s olika delar vore det dumt att ha för mycket förutfattade meningar om vilka frågor som man kan och bör driva.

Men en fråga som jag tror är viktig för alla universitetslärare är att administrationen är ett stöd och inte lever sitt eget liv isolerad från verksamheten. Där tycker jag att vi har problem idag, åtminstone ser det ibland ut så från min horisont.

Som lärarrepresentant vill jag gärna få in lite mer av kollegialt beslutsfattande i universitetet. Linjeorganisationen behöver kompletteras med organ som tillvaratar forskarnas och lärarnas synpunkter. Exakt hur det ska utformas vet jag inte, men

en idé vore att återinföra institutionsstyrelserna. Sedan får man fundera på hur man fördelar makten mellan dem och prefekterna.

3. – GU är ju stort och rätt decentraliserat, vilket jag tycker är bra. En sådan stor verksamhet kan inte sammanfattas på ett enkelt sätt. Ibland läser man att GU har klättrat (eller sjunkit) i någon universitetsrankning, men sådant får man inte fästa för stort avseende vid – och absolut inte försöka ändra sig för att bli mer ”poppis”.

Jag tycker att GU har en sorgligt liten plats i Göteborg som fortfarande ses som en stad mest för bilar och båtar, fast vi har ett så stort universitet.

4. – Ja, det återstår att se, det vet man inte på förhand. Jag har suttit i en universitetsstyrelse förut, på Karolinska Institutet 1997–2003, då som allmänrepresentant. Vissa frågor som man trodde sig kunna påverka var redan klappade och klara och omöjliga att ändra på. I andra fall var det tvärtom. För att kunna påverka måste man få andra i styrelsen att förstå att lärarna inte är ett ”särintresse”, utan själva grunden för universitetet och de som känner till verksamheten bäst.

RICKARD BERGQVIST
Professor i logistik och transportekonomi, företagsekonomiska institutionen
Ålder: 36 år

1. – Jag har alltid intresserat mig för de utmaningar vi står inför som akademi och universitet och hur vi på bästa sätt kan möta dessa.

2. – Det är svårt att svara på i nuläget. Jag tycker dock alltid att det är viktigt att värna om och försöka uppnå så hög transparens och tydlighet som möjligt såväl internt som externt.

Internationalisering är en annan viktig fråga som jag arbetat med mycket de senaste åren i rollen som föreståndare för Handelshögskolans Graduate School med sina internationella masterprogram. I takt med att konkurrensen inom den akademiska världen ökar, om såväl studenter som om forskningsmedel, är det viktigt att Göteborgs universitet är konkurrenskraftigt, inte minst utifrån ett internationellt perspektiv.

3. – Jag tycker GU har utvecklats väldigt mycket de senaste åren, inte minst genom till exempel omorganiseringar, men vår omvärld har också förändrats i snabb takt. Vi kan även se vilka stora och genomgripande utmaningar vårt samhälle står inför idag, och här tycker jag universitetet har en given och betydelsefull roll.

4. – Jag ser goda möjligheter till konstruktiva diskussioner om de utmaningar vi står inför och hur dessa kan hanteras på bästa sätt och jag ser fram emot att diskutera detta i styrelsen.

FAKTA

Den 18 december utsåg elektorersförsamlingen nya företrädare för lärarna i universitetsstyrelsen (för mandatperioden 2016–2018). De tre ordinarie ledamöterna är Agnes Wold, Staffan I. Lindberg och Rickard Bergqvist. Till gruppsättare utsågs Alexandra Weilenmann, institutionen för tillämpad IT, IT-fakulteten, och Christian Munthe, institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, Humanistiska fakulteten.

FOTO: JOHAN WINDBORG

Ny kandidat till prefektvalet vid Bioenv

Efter drygt ett halvår utan chef finns nu en intern kandidat som ställer upp i valet till prefekt vid Bioenv.

– Vi är mycket nöjda, det är en person som beredningsgruppen har stort förtroende för, säger ordförande Malin Celander.

SEDAN 1 JULI 2015 har institutionen för biologi och miljövetenskap, Bioenv, stått utan prefekt och proprefekt. Skälet är att dekan Elisabet Ahlberg inte kunnat acceptera valresultatet den 28 maj, som innebar att dåvarande prefekt Ingela Dahllöf omvaldes med nästan hundra procentig stöd.

Istället har Lars Förlin, professor i zoofysiologi, gått in som tillförordnad verksamhetschef. Hans förordning gällde först till sista december 2015 men förlängdes sedan till sista mars i år.

UNDER HÖSTEN annonserade institutionen, både internt och externt, en tillsvidareanställning med uppdraget som prefekt. Men eftersom ytterligare en intern kandidat, förutom Ingela Dahllöf, nu ställer upp, avbryts anställningsförslaget.

– Formellt är det inga problem att göra så, även om det kanske känns snopet för dem som sökt tjänsten, förklarar Lars Förlin. En intern prefekt är vad institutionen föredrar, dels av praktiska skäl, dels för att det handlar om en person som vi vet har stort förtroende bland medarbetarna. Självklart hade även en extern prefekt kunnat bli bra, men att nu den här personen ställer upp gör mig väldigt nöjd.

Också beredningsgruppens ordförande, professor Malin Celander, är positiv.

– Med tanke på situationen tycker jag att det är beundrans-

värt av personen i fråga att ställa upp.

Kandidat till proprefekt finns dock ännu inte. Och tiden börjar bli knapp.

»... men att nu den här personen ställer upp gör mig väldigt nöjd.«

LARS FÖRLIN

– Ett val brukar pågå i tre veckor och de nya cheferna ska vara på plats redan den 1 april, förklarar Malin Celander. Så beredningsgruppen jobbar nu för fullt med att försöka hitta en proprefekt så att vi kan starta valet så snart som möjligt, helst innan februari månad är slut.

EKONOMISKT SER DET också ljust ut för institutionen. Tre av sex UGOT Challenges-projekt har forskningsledare från Bioenv, som också blir värd för två av satsningens centrum.

– Dessutom har institutionen dragit in ovanligt många bidrag från Formas och Vetenskapsrådet, förklarar Lars Förlin. Vi har överhuvudtaget en god ordning och reda på ekonomin.

Även om prefektfrågan nu verkar ordna sig är konflikten mellan Bioenv och fakultetsledningen inte över, påpekar Malin Celander.

– Inget problem är egentligen löst. Vi har inte fått något ordentligt besked om varför vi inte fick ha kvar Ingela Dahllöf som prefekt. Och det är fortfarande oklart

vad ett val vid Göteborgs universitet egentligen innebär. Det verkar inte finnas någon självklar koppling mellan ett valresultat och det beslut dekanen sedan fattar, vilket är anmärkningsvärt, inte minst med tanke på att *Vision 2020* betonar vikten av att säkra den inre demokratin.

Medarbetare från institutionen har också skickat in en anmälan till Centrala arbetsmiljökommittén, som gett Feelgood företagshälsovård i uppdrag att försöka återupprätta förtroendet mellan fakultetsledningen och institutionen. Bland annat genomförs ett antal djupintervjuer med anställda på olika nivåer. En rapport väntas i början av året.

Den utredning av sitt ledarskap som Ingela Dahllöf efterlyst kommer dock inte att bli av.

Dekan Elisabet Ahlberg vill i dagsläget inte kommentera valet.

EVA LUNDGREN

BAKGRUND

Konflikten mellan naturvetenskapliga fakultetsledningen och institutionen för biologi och miljövetenskap (Bioenv) har pågått sedan början av 2015. Då meddelade dekan Elisabet Ahlberg att hon inte kommer att acceptera ett omval av dåvarande prefekt Ingela Dahllöf. Beskedet ledde till omfattande protester bland personalen, som skickat skrivelser till dekanen, fakultetsstyrelsen, rektor, universitetsstyrelsen samt till Centrala arbetsmiljökommittén. Protesterna gällde dels institutionens rätt att välja prefekt, dels den mer principiella frågan om demokrati vid universitetet.

Bioenv har stått utan formell prefekt och proprefekt sedan 1 juli 2015. Istället har Lars Förlin fungerat som tillförordnad verksamhetschef.

GUS vill se förändringar i rektorsvalet

NÄSTA REKTORSVAL måste bli mer transparent och tydligt. Det kravet ställer GUS i en skrivelse till universitetsstyrelsen.

Åsa Hansson

– Vi vill se till att bristerna inte upprepas och verka för att studenternas intressen tas tillvara, säger Åsa Hansson, ordförande i Göteborgs universitets studentkårer (GUS), som väntar på ett formellt svar på skrivelsen.

Studenterna har tidigare kritiserat valprocesserna för bristande öppenhet.

– Det är lite pinsamt om ideella organisationer är bättre på att genomföra öppna och transparenta val än stora myndigheter som Göteborgs universitet.

– Vi tycker att processen tidigare har varit otydlig och inte så öppen. Det beror inte på någon illvilja eller maktmanipulation men det är lätt att gamla fel upprepas. Vi vill att GUS ska få mandat att fritt utse sina studentrepresentanter i beredningsgruppen, fortsätter Åsa Hansson som tagit stort intryck av arbetet med valprocesser vid Malmö högskola, Lunds universitet och Uppsala universitet.

GUS föreslår att det inrättas två separata arbetsgrupper: en grupp som tar fram en plan för valprocessen och en annan som sköter rekryteringen och beredningen av kandidaterna.

– Detta bidrar till att skapa en så rättssäker process som möjligt och i båda grupperna anser vi att det ska finnas studentrepresentation. Genom att båda grupperna lämnar en slutrapport skapas en tydlighet och samma bild av hur långt man har kommit i processen, tillägger Caroline Fällgren, vice ordförande i GUS.

Studenterna vill att beredningsgruppen visar fram minst 3–5 kandidater.

– Det är viktigt att det finns ett antal personer att välja på. Dessutom vill vi att det arrangeras en studenthearing med kandidaterna, som senast vid Lunds universitet.

I november svarade styrelsens ordförande, Cecilia Schelin Seidegård, att det fanns skäl att avvakta Kåre Bremers utredning. Hon betonade vikten av transparens och att det finns studentrepresentation. ”De underlag som ni har tagit fram är inte på något sätt ogjort arbete, det får ni ta med er när vi någon gång under tidig vår tar tag i frågan på allvar”.

– Personligen ser jag ingen konflikt i att ha samma grupp hela tiden, men vi får se vad styrelsen kommer fram till. Ledamöterna har lång erfarenhet av sådana frågor, säger Cecilia Schelin Seidegård.

Enligt universitetsdirektör Jörgen Tholin kommer en rekryteringsgrupp att utses på universitetsstyrelsens möte den 16 februari. I denna grupp ska det finnas två studentrepresentanter.

– Det är beredningsgruppen som får föreslå en process till styrelsen. Det är väl rimligt att tro att studenterna för fram dessa argument. Sedan får gruppen diskutera och väga för och emot, säger Jörgen Tholin.

ALLAN ERIKSSON

Sju excellenta lärare korade

Av 20 sökande tog sig till slut 7 lärare genom nålsögat och blev excellenta lärare vid Göteborgs universitet.

– Nivån på de sökande var väldigt hög, jag tror faktiskt inte att något annat lärosäte ställer så stora krav, förklarar Bengt Petersson, föreståndare på PIL-enheten.

Ny ansökningsomgång väntas till våren.

1. Vad betyder det att du blivit excellent lärare?
2. Har du några särskilda pedagogiska knep?
3. Vad hoppas du att den pedagogiska akademien ska leda till?

KARIN MANHEM
Professor vid institutionen för medicin

1. – Att jag har fått någon sorts objektiv granskning och bedömning av min lärargärning. Det betyder att jag uppfyller kraven, vilket känns uppskattande. Det är inget som kommer att förändra mitt liv och inte heller min pedagogik, men jag hoppas att det ökar intresset och värdet av det pedagogiska utvecklingsarbetet. Annars är den vanliga uppfattningen att forskningen är det fina och utbildning mest en tradition, något vi måste ha. Därför är det bra att det finns en karriärväg för duktiga pedagoger.

2. – Det handlar om tre banala saker: Att man har en god ämneskunskap, man ska inte hålla på att undervisa om man inte kan sitt ämne eller inte har varit ute på kliniken. Man måste också ha ett stort engagemang och anpassa sin undervisning för den grupp man undervisar. Sedan måste man förstå att undervisning

tar tid, det kräver planering och eftertanke.

3. – Jag hoppas att det leder till ett bättre samarbete med lärare från andra institutioner och att man kan ta del av andras lärdomar, vilket i sin tur gör att man utvecklas ännu mer och kan inspirera andra.

THOMAS KVIST
Docent vid institutionen för odontologi

1. – Det var inget jag själv tog initiativ till, utan jag blev uppmanad av min prefekt att söka. Men så här efteråt känns det helt rätt. Det var stimulerande och roligt att få en oberoende bedömning av sin lärargärning. Själva namnet ”excellent lärare” känns dock lite högrävande och det är få som känner till vad det egentligen innebär, så jag kommer nog att använda titeln med viss återhållsamhet.

2. – Jag tänker på den gamle romaren Cato den äldres

ordspråk att om man kan sitt ämne så kommer orden naturligt. Det är grunden. Sedan måste man också ha ett engagemang för att kunskaperna är viktiga att förmedla. Det gäller att vara lyhörd, lyssna på studenter och kollegor, och att vara öppen för att ändra sig, inte fastna i gamla tankemönster. En annan viktig del är att försöka förstå vad pedagogisk forskning har kommit fram till. Jag försöker förankra undervisningen i enkla men tydliga teoretiska modeller för att integrera praktiska färdigheter, teoretiska kunskaper och ett gott omdöme som tillsammans utgör grunden för en god yrkeskompetens som tandläkare.

3. – Det är en fantastisk möjlighet, även om det är för tidigt att svara på vad det ska leda till på sikt. Jag hoppas kunna få inspiration, lära av och dela med mig till andra. Lyssna till hur andra gör för att på så vis själv utvecklas till att bli en ännu bättre lärare. De som ingår i akademien är genuint intresserade av utbildning och pedagogik, så jag tror att det blir ett spännande nätverk. Samtidigt får man se upp så att det inte leder till större tu delning mellan forskare och lärare. Utgångspunkten måste vara att man både forskar och undervisar. Till sist tycker jag att det skulle vara intressant och roligt att få delta i institutions- och fakultetsövergripande pedagogiska projekt.

CLAES MARTINSON
Universitetslektor vid juridiska institutionen

1. – Svårt att säga, men jag har fått många positiva kommentarer från kollegor och förfrågningar om jag kan hjälpa till, vilket jag i och för sig gjort tidigare också. Efter vad jag har hört är kraven på excellenta lärare extra höga vid GU, så det är förstås en hedrande titel.

2. – Det viktigaste är förberedelserna och att planera i god tid. Jag jobbar med lärandemål och med hur studenterna ska kunna visa att de verkligen uppnått dessa, vilket låter enkelt men är svårt i praktiken. Men studenterna har ofta egna idéer och initiativ som vi skulle kunna utnyttja bättre. I min senaste tenta fick de exempelvis en berättelse där de skulle kartlägga olika personers relationer och vilka problem eller motsättningar som kan uppstå. Jag som ger uppgiften utgår förstås från mina egna tankar och idéer när det gäller lösningar. Men om studenterna använder berättelsen just för att visa hur de uppnått lärandemålen kan de associera på sätt som jag inte alls tänkt. Att studenterna får möjlighet att reflektera över var i undervisningen eller examinatio-

nen de kan visa att de förstått, kallar jag för en kalibrering mellan studentens kortsiktiga mål att klara sina studier och skolans långsiktiga mål att ge en bra utbildning.

3. – Jag ser den pedagogiska akademien som ett led i att skapa ett riktigt bra lärosäte. GU är ett jättestort cityuniversitet som studenterna ofta har svårt att känna samhörighet med. De lever sitt liv vid sidan av sitt universitet och tar sål- lan ansvar för utbildningarna i stort. Det kanske man inte kan kräva heller men om studenterna fick möjlighet att engagera sig i sitt lärosäte, ungefär som man gärna gör för sin idrottsförening, så vore det väldigt värdefullt.

ANNE FAREWELL
Universitetslektor vid institutionen för kemi och molekylärbiologi

1. – Förhoppningsvis kommer nya möjligheter för pedagogisk utveckling att öppnas vid min fakultet. I cirka fem år har jag exempelvis gett en kurs i naturvetenskaplig pedagogik för andra GU-lärare och min förhoppning är att kunna utveckla den sorters verksamhet ännu mer.

2. – Jag använder många aktiva metoder där studenterna inte bara får lyssna på föreläs-

ningar utan också bland annat utgå från verkliga exempel. Om en student personligen engagerar sig i utbildningen blir den så mycket djupare och bättre än om jag bara berättar vad de behöver kunna. Jag experimenterar också mycket med ny teknik, videor till exempel, som ger nya möjligheter.

3. – Det finns inte så många mötesplatser där man kan träffas och diskutera över disciplinrännerna, vare sig det gäller forskning eller utbildning, ändå är detta väldigt viktigt. I min pedagogik har jag exempelvis inspirerats av kurser i ekonomi. Även studenterna behöver träffas över olika gränser. De måste också få del av den forskning som görs,

exempelvis vid de nya UGOT Challenges-centrumen. Sådana saker hoppas jag kunna diskutera med kollegor från andra fakulteter i den nya akademien.

ANNICA LAGSTRÖM
Universitets-
lektor vid
institutionen för
vårdvetenskap
och hälsa

1. – Jag hoppas få tidsmässiga förutsättningar att utveckla pedagogiska och ämnesdidaktiska frågor.

2. – Jag har jobbat med pedagogik i årtionden och tror inte på några enkla knep. Grunden är kompetens och engagemang i det egna

undervisningsområdet. Om man därtill har kollegor att diskutera didaktiska frågor med så är det en bra grund för en reflekterad och medveten pedagogik. Det är höga krav som ställs för att kunna förverkliga ett studentcentrerat lärande och det är en konst att kunna stödja och utmana studenterna när det är över 130 i gruppen. Tillsammans med programansvarig leder jag var fjortonde dag en pedagogisk handledningsgrupp för nya lärare. Vi jobbar ganska handgripligt även om det inte direkt handlar om pedagogiska knep.

3. – Ett fokus på pedagogisk utveckling. En möjlighet är att stödja och lyfta fram ”lärande exempel”, alltså att synliggöra positiva exempel

på undervisning, som kan ge ringar på vattnet både inom och utanför vår institution. Inom institutionen för vårdvetenskap och hälsa finns en lärarkår med en relativt sett hög pedagogisk kompetens. Många har läst vårdpedagogik, högskolepedagogik och även den tidigare vårdlärarutbildningen. Pedagogisk utveckling är något ständigt pågående i våra utbildningar och jag tror att en pedagogisk akademi och ett närmare samarbete med PIL-enheten kan berika och ge influenser utifrån.

EXCELLENTA LÄRARE

Titeln *excellent lärare* är ett sätt att uppmärksamma lärares pedagogiska skicklighet i enlighet med *Vision 2020*. Prövningen, som sker vid den egna fakulteten, görs utifrån den sökandes dokumenterade och reflekterade pedagogiska praktik och grundas på universitetssammansamma bedömningskriterier. Kraven är högt ställda: Bland annat ska läraren ha för utbildningsuppdraget relevant, aktuell och djup ämneskunskap, professionskunskap eller konstnärlig kunskap. Hen ska ha godkänt betyg på behörighetsgivande kurser i högskolepedagogik, eller motsvarande, samt medverka i vetenskaplig eller konstnärlig verksamhet inom ramen för en komplett akademisk miljö. Granskningen görs av en extern sakkunnig och till detta kommer en intervju.

De excellenta lärarna ingår också i universitetets nya pedagogiska akademi.

HELLE WIJK
Docent vid institutionen för
vårdvetenskap och hälsa

1. – Utnämningen poängterar vikten av pedagogisk utveckling och verksamhet vid universitetet. På min institution, där vi utbildar grund- och specialistsjuksköterskor, röntgensjuksköterskor och barnmorskor är det exempelvis en utmaning att förena en hög teoretisk nivå med praktiska färdigheter i en akademisk miljö. Vid universitetet är det ofta stort fokus på forskningen och mindre på studenternas rätt att möta duktiga pedagoger, men jag hoppas att det blir ändring på det så att dessa två mål kan förenas.

2. – Jag har en kombinationstjänst på Sahlgrenska Universitetssjukhuset på 20 procent. Det innebär att jag har nära kontakt med vården vilket jag tror att studenterna kan ha nytta av på många sätt. Exempelvis har vi denna termin utvecklat en kurs på avancerad

nivå i förbättringskunskap i nära samverkan mellan akademien och vårdens verksamheter där studenterna är med och utvecklar vården. Initiativen till förbättringsarbetena kommer direkt från de yrkesverksamma, och strategiska personer inom vårdutveckling vid sjukhuset deltar som föreläsare och handledare i studenternas projekt. Samverkan med det omgivande samhället och vården är viktigt för utbildningen.

3. – I vardagen finns inte mycket utrymme att utveckla de idéer man har. I den pedagogiska akademien, med högt i tak och företrädare för olika fakulteter, tror jag att vi kommer att kunna förverkliga många kreativa förslag. Det kommer att vara berikande att inte bara tänka på det egna ämnet utan att fundera förutsättningslöst över pedagogik i stort.

MATS ISAKSSON
Professor vid avdelningen
för radiofysik

1. – Det återstår att se vad det kommer att betyda i praktiken, men det känns väldigt bra att ha fått en objektiv värdering av min pedagogiska verksamhet. Det sporrar förstås också till fortsatt pedagogisk utveckling.

2. – Jag tror att det viktigaste är att motivera studenterna och att hjälpa dem att orientera sig i kursinnehållet och kurslitteraturen. Det är också viktigt att sätta kursinnehållet i ett sammanhang, både i förhållande till andra kurser och till livet efter utbildningen.

3. – Jag hoppas få såväl inspiration som praktiska tips för att kunna utvecklas ytterligare och kanske också själv kunna bidra till andras utveckling.

INTERVJUER: ALLAN ERIKSSON OCH EVA LUNDRÉN
FOTO: JOHAN WINGBORG

Bibliometri – det bästa sätt vi har

– Mitt mål är att hjälpa patienter, inte att skriva artiklar, säger Kaj Blennow, en av världens främsta alzheimerforskare. Ändå är artiklar i högt renommerade vetenskapliga tidskrifter det som gäller för att forskningsanslagen ska börja trilla in. Det kallas bibliometri och fungerar alldeles utmärkt inom somliga forskningsfält – men inte i alla.

KAJ BLENNOW är en av världens ledande alzheimerforskare och har nyligen tilldelats Söderbergska priset, den största utmärkelsen inom medicin i Sverige. Han är också en mycket flitig artikelförfattare. 2009, det vill säga samma år som regeringen började använda bibliometri för fördelning av anslag, rankades han på 13:e plats i en internationell utvärdering av alzheimerforskarens vetenskapliga produktion. Perioden 1985–2008 publicerade han 310 artiklar, alltså ett snitt på 13,5 referentgranskade vetenskapliga artiklar per år. Numera rankas Kaj Blennow som 3:a i världen, enligt en liknande undersökning i tidskriften *Scientometrics*, där hans publiceringstakt landade på 19,3 artiklar per år.

Trots att Kaj Blennow lägger mycket tid på att skriva artiklar tycker han inte att det påverkar hans arbetssätt.

– Den forskning jag utför måste ju leda till någonting.

Samtidigt betonar han att det är viktigt att forskningsresultaten når ut till en så bred publik som möjligt. Det är där publikationerna kommer in i bilden och där är valet av tidskrifter avgörande.

– När resultaten ska publiceras väljer

man en tidskrift efter hur intressant eller nyttigt någonting är, och hur snabbt man vill få ut det. Review-processen kan ta månader och då måste man fråga sig hur mycket tid man vill lägga på det. Finns det en risk att någon annan kommer före? När det gäller vissa fynd är det kanske viktigare att få ut det snabbt och då satsar man på en lägre rankad tidskrift.

Caroline Hansson

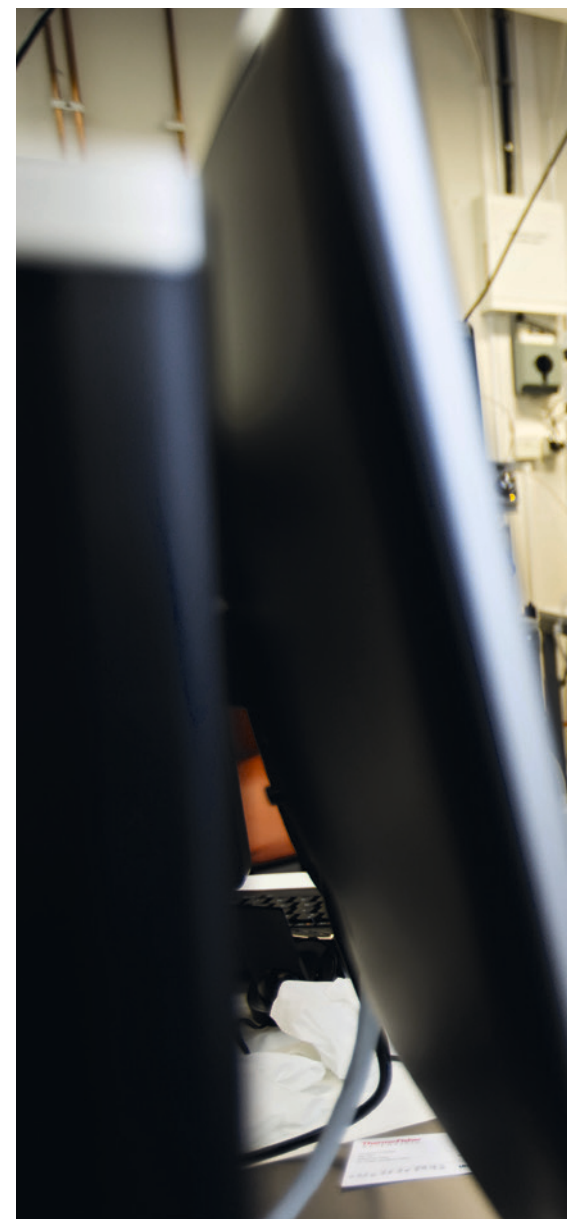
hon borde engagera sig mer eftersom detta är en betydelsefull fråga.

– Jag har hittills inte haft så mycket att säga till om när det gäller valet av tidskrift. Oftast är det en mer senior författare, som till exempel en handledare, som väljer var man ska publicera. Men jag tror att det blir viktigare ju högre upp i hierarkin man kommer.

– Jag, och många andra i min position, tänker främst på antalet artiklar och särskilt artiklar där man själv står som förstnamn. För en docentur är det till exempel viktigt med förstnamnsartiklar där avhandlingshandledaren inte är medförfattare.

INOM DEN MEDICINSKA forskningen står oftast flera namn som författare. De viktigaste är första och sista namnet, det vill säga de forskare som drivit respektive handlett och ansvarat för forskningen. Dessutom kan det finnas flera så kallade mellannamn, som på olika sätt har bidragit.

Caroline Hansson är postdoktor vid sektionen för psykiatri och neurokemi, samma institution som Kaj Blennow. Hon berättar att hon själv inte lägger någon större vikt vid bibliometri, men känner att

»Ta exempelvis Beatles, vad man än tycker om deras musik så har de ju sålt mest!«

KAJ BLENNOW

”

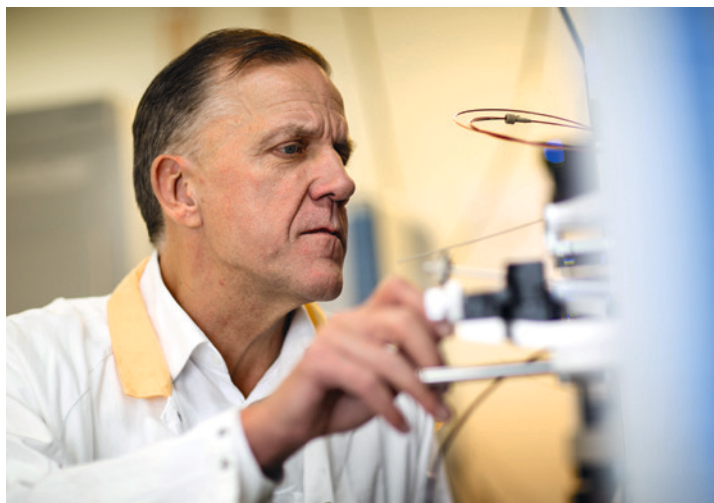
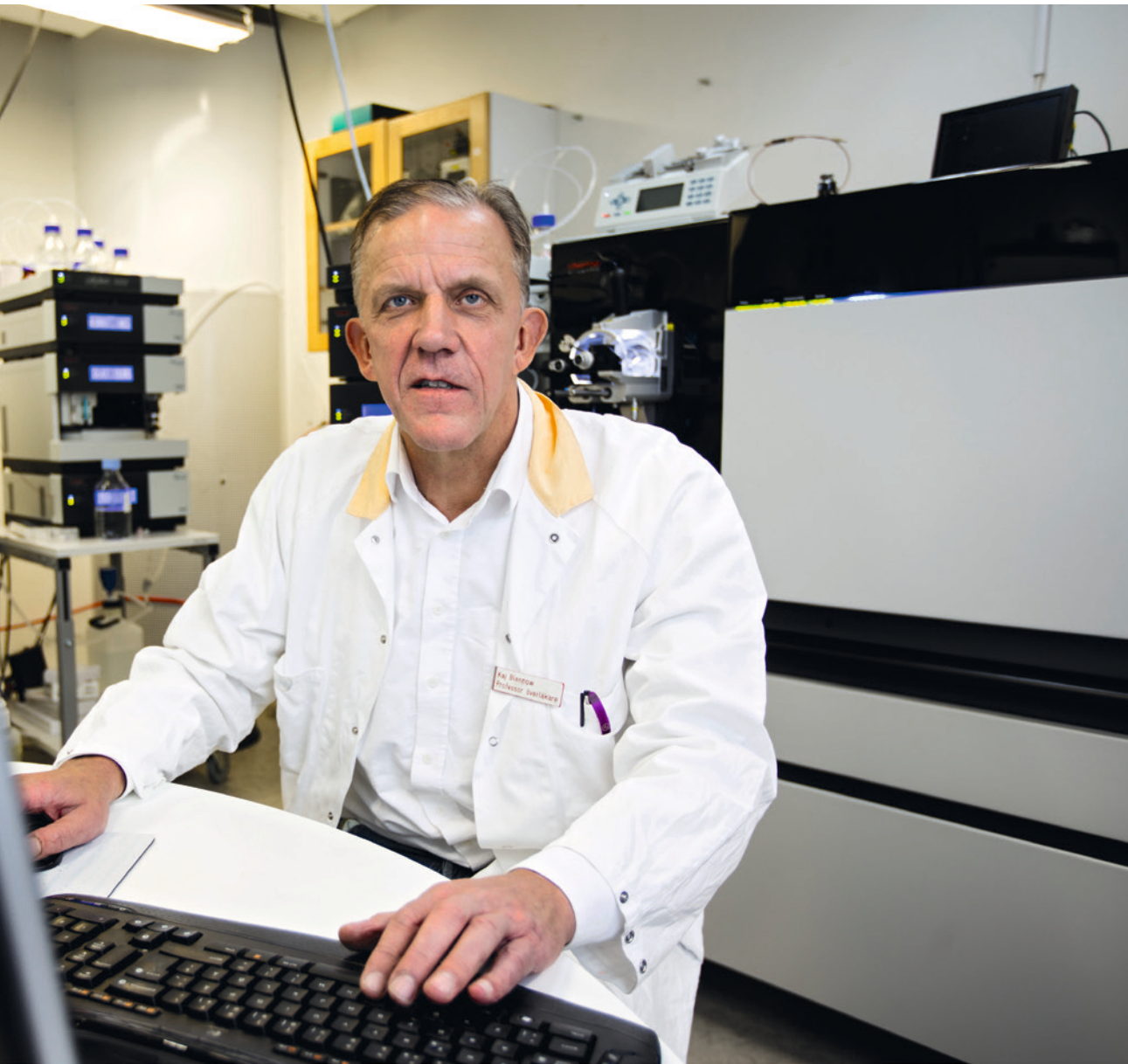
Men både Kaj Blennow och Caroline Hansson ser problem med detta system. Bland annat nämner Caroline Hansson att de forskare som publicerar mycket ofta står med som mellannamn på artiklar.

– Det ger ju flera publikationer som man kanske inte skrivit så mycket på.

NÄR DET GÄLLER mellannamn finns även olika praxis i fråga om vilka och hur många namn man tar med. Enligt Caroline Hansson är exempelvis laboratorieassistenter, som utfört det praktiska arbetet, sällan med i författarlistan.

– Det är nästan bara det intellektuella arbetet som värderas i skrivprocessen.

Mellannamn kan också representera källan till olika typer av patientmaterial som använts i studierna.

– Dagens system är inte perfekt men objektivt, menar Kaj Blennow, en av världens mest framstående alzheimerforskare.

len, trots sina brister, den mest objektiva bedömningsgrunden.

– Har man många citeringar måste det betyda att någon annan forskare har tyckt det har varit bra forskning.

KAJ BLENNOWS FORSKNING är vida spridd. Hans mest citerade artikel, från 2006, har 1 220 citeringar. Själv gör han jämförelsen med musikkörsäljning.

– Ta till exempel Beatles, vad man än tycker om deras musik så har de ju sålt mest! Det måste betyda något anser jag, även om andra kan argumentera för att bara för att viss musik säljer bra behöver det inte innebära att den har någon större kvalitet.

Regeringen föreslår i utredningen Fokus att publiceringar ska bedömas av en panel bestående av sakkunniga. Det ställer sig Kaj Blennow frågande till.

– Det systemet skulle snarare bygga på tur än objektiva kriterier. Det är aldrig kul om man har jobbat på någonting länge och tycker att man har gjort ett bra jobb, och

så kommer en sakkunnig som är kritisk till ansökan.

Som exempel nämner han det som hände i höstas. Han hade precis fått avslag på sin VR-ansökan; en vecka senare blev han uppringd och fick beskedet att han fått det största priset i medicin i Sverige.

SAMTIDIGT ÄR DET stora skillnader mellan olika medicinska forskningsfält, vilket vid en jämförelse kan ge en skev bild. Det finns också stora olikheter mellan de olika tidskrifterna.

– Pre-klinisk forskning ger bättre citeringsindex, kanske så mycket som 20, medan klinisk forskning ligger på kanske 5–10.

Enligt Caroline Hansson finns det också olikheter mellan forskargrupper och mellan länder, när det gäller de författare som omnämns i publikationerna.

– Alla tävlar mot varandra, i samma spel, men med olika regler.

Men om man ändå ska jämföra är den bibliometriska modellen den bästa, framhåller Kaj Blennow.

– **DAGENS SYSTEM ÄR** inte optimalt men det är objektivt som jag ser det. Det är möjligen mer korrekt att göra bedömningen utifrån hur mycket andra forskare citerar en, alltså anser resultaten vara användbara, än att göra en bedömning med en sakkunnig, som utgår från sina egna premisser om vad som är bra. Sedan blir frågan med vilken precision man som sakkunnig kan förutspå vilka nya projekt som har potential att ge verkligt användbara resultat, bortsett från tidigare meriter och citeringar. Det är enormt svårt med bara en projektbeskrivning, som alltid är spännande skriven, i handen, och den sak jag brottas mest med när jag sitter som sakkunnig.

TEXT: KARIN WESTIN TIKKANEN

FOTO: JOHAN WINGBORG

FAKTA

I GU Journalen nummer 7-2015 diskuterades hur bibliometri påverkar forskarens vardag idag. Bland annat skrev vi om den så kallade norska modellen, ett publikationsindex som tagits fram i Norge och som idag används på flera svenska lärosäten vid bibliometriska utvärderingar av bland andra humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteter. Bibliometri som vetenskaplig metod togs fram på 1960-talet för att analysera naturvetenskaplig, medicinsk och teknisk forskning.

Läs mer: www.gu-journalen.gu.se.

– Det är ett stort arbete att ta fram ett intressant material. Att omnämnas som medförfattare ger incitament att dela med sig till andra forskare. Det för i sin tur forskningen framåt, säger Caroline Hansson.

Men förutsättningarna kan vara väldigt olika inom skilda discipliner, förklarar Kaj Blennow.

– Inom genetik omnämns alla som skickat in ett prov som författare av artikeln. Ser man istället till läkemedelsstudier är det bara de som kommit på läkemedlet och skrivit som står med.

Enligt Kaj Blennow är citeringsmodel-

Pedagog ska stötta fysiklärare

– Att höja utbildningens kvalitet är ett sätt att ge hela institutionen extra fart, menar Jonas Enger, nybliven pedagog på institutionen för fysik.

– Spets i forskningen är viktigt. Men om man dessutom får spets i utbildningen kommer hela verksamheten att lyfta.

Det menar Jonas Enger, nyanställd lektor på institutionen för fysik. Han har fått ett alldeles speciellt uppdrag: att fungera som pedagogisk utvecklare för lärarna.

JONAS ENGER HAR en bakgrund både som forskare och lärare, främst i gymnasieskolan. Dessutom har han varit rektor samt arbetat med kvalitetsutveckling i skolan. Nu får han ansvar för den pedagogiska utvecklingen vid institutionen för fysik, en anställning som, så vitt institutionsledningen känner till, är unik.

– Många lärare har samlat på sig en mängd goda tankar om hur de skulle kunna utveckla undervisningen. Men eftersom de ofta har en stressad arbetssituation har de kanske inte tid att förverkliga allt de vill. De hinner heller inte berätta om sina erfarenheter för andra. Ändå kan just de här pusselbitarna från olika kollegor betyda oerhört mycket för den pedagogiska utvecklingen.

Det är inte lite Jonas Enger väntas ta itu med. Dels ska han stötta institutionens lärare, i första hand de som undervisar inom lärarprogrammet.

– Det är viktigt att de blivande lärarna inom naturvetenskap inte bara möter personer med ämneskunskap utan också pedagoger inom våra ämnen. Extra fokus bör läggas vid att göra den verksamhetsförlagda utbildningen så bra som möjligt, så att studenterna verkligen kommer till välfungerande skolor.

DELS SKA HAN också utveckla nätverken gentemot andra institutioner, inom och utom GU, samt mot gymnasiet och grundskolan.

– Bland annat vill jag engagera mig i vidareutbildning för lärare. Den som varit länge i skolan kan behöva en vitamininjektion, både inom sitt ämne och när det gäller didaktik.

Dessutom ska Jonas Enger vara med och utveckla nya kvalitetssystem.

– Det finns ju redan etablerade sätt att mäta forskning, exempelvis med hjälp av

citeringar och publicering i högt rankade tidskrifter. Men det borde även vara möjligt att bedöma undervisningens kvalitet, inte bara genom kursvärderingar. Ett sätt kan vara att mäta skillnaden mellan vad studenterna kunde när de kom hit och vad de kan när de går ut.

KVALITETSUTVECKLING kan ses som en cirkel, påpekar Jonas Enger.

– Vi måste ständigt fråga oss varför vi gör det vi gör. Ger vi rätt utbildningar, kan vi vässa en kurs ytterligare, blev det verkligen så som det var tänkt och hur avgör man om den ena metoden är bättre än den andra? Det gäller att dels bygga upp kvalitetskriterier, dels ständigt fortsätta ifrågasättandet. Man måste också få pröva olika sätt att arbeta. Ett exempel kan vara att låta kollegor vara med på de egna lektionerna för att sedan låta dem komma med frågor. Samtalet kan sedan fördjupas med att vi undersöker vad forskningen säger om olika pedagogiska metoder.

I takt med att samhället förändras blir också studenterna alltmer olika, med skilda bakgrunder, förkunskaper och förutsättningar.

– Därför är det viktigt att undersöka vad studenterna kan när de kommer hit och börja undervisningen där de befinner sig, både på grupp- och individnivå, förklarar

Jonas Enger. Det är svårt att lära ut på ett sätt som passar alla utan att göra avkall på kvaliteten. Men det finns ju lärare som klarar av även väldigt spretiga klasser; deras erfarenhet måste tas tillvara.

Utveckling inom undervisning brukar ofta handla om ny teknik.

– Men även om modern teknik ger spännande möjligheter får man inte glömma att den också innebär problem. Bland annat leder den till ökad konkurrens. Om studenterna kan gå gratis nätkurser vid internationella universitet, varför ska de då studera hos oss?

UNIVERSITETET MÅSTE därför vara tydligt med vad det har att erbjuda, menar Jonas Enger.

– Att exempelvis möta sina lärare personligen är jätteviktigt även på universitetsnivå. I korridoren kan man prata om allt, från att sätta ett fysikaliskt problem i rätt kontext, till studentens personliga framtidsförhoppningar. De flesta studenter kommer hit med stora förväntningar; den känslan gäller det att försöka hålla kvar genom hela utbildningen.

Jonas Enger ska också samarbeta med PIL-enheten som är till för att stötta lärare i deras utveckling.

– Men det är viktigt att komplettera deras verksamhet med didaktik inom just naturvetenskap, som ju bland annat handlar om att få teori och laborationer att samspeka.

Kan alla bli en bra lärare?

– Olika människor har olika förutsättningar. Men den som verkligen vill något har en god chans att bli allt bättre på det, oavsett vad det är.

EVA LUNDGREN

JONAS ENGER

AKTUELL: Nyanställd universitetslektor i fysik med inriktning mot lärarutbildningen.

BAKGRUND: Doktor i fysik, gymnasielärare i matematik och fysik, varit verksam vid Hulebäcksgymnasiet, rektor vid Partille gymnasieskola och vuxenutbildning, startat Hermods gymnasium i Göteborg, arbetat med kvalitets- och utvecklingsfrågor inom AcadeMedia. Mottog Börssällskapet personliga pris 2007.

FAMILJ: Fru och tre barn 20, 18 och 13 år.

INTRESSEN: Att röra mig i naturen med skidor, långfärdsskridskor, paddling, vandring, springa ...

FÖREBILDER: Min fysiklärare Odd Jensen och Bo Kennvik, lärare på Hulebäcksgymnasiet.

Unik satsning på pedagogik

Lärare som är stressade och sällan hinner göra vad de egentligen vill, så ser det ut lite varstans på GU.

Men vid institutionen för fysik har man bestämt sig för att göra något åt problemen. Lösningen är en pedagog med uppgift att stötta, inspirera och samla goda exempel.

DET VAR NÄR Mattias Goksör, prefekt på institutionen för fysik, insåg att det inte längre går att använda osthyveln och skära lite här och där på utbildningarna, som han bestämde sig för att göra något radikalt annorlunda.

– Eftersom fysikinstitutionen, efter många svåra år, nu befinner sig i en expansiv fas där vi anställer nya professorer, lektorer och doktorander, ville jag passa på att göra något extra för våra lärare. De har ofta intressanta förslag men ingen tid att genomföra dem. Samtidigt inser vi alltmer vikten av god pedagogik, både för våra nuvarande studenter och för att locka gymnasieungdomar. Så vi bestämde oss för att anställa en pedagog med uppgift att hjälpa lärarna.

Vid Göteborgs universitet finns redan lärarstöd hos PIL-enheten. Nyligen utsågs även sju excellenta lärare och en pedagogisk akademi är på gång.

– Inom lärarutbildningen finns också LUN som ger ett bra stöd. Men det vi saknar är didaktisk hjälp här på institutionen. Resurserna är små och vi kommer knappast att få mer stöd av universitetet. Istället gäller det att använda det vi har på bästa sätt.

I första hand är det tänkt att lärarna på lärarutbildningen ska få stöd, förklarar Mattias Goksör.

– Vi vill också stärka vårt nätverk med gymnasielärare. Men så småningom hoppas vi kunna stötta även andra lärare vid institutionen.

Mattias Goksör känner inte till något annat lärosäte eller någon institution som gjort en liknande satsning.

– Jag tror att detta är något unikt. Anställningen är på två år, sedan görs en utvärdering. Men jag har stora förhoppningar om att denna tjänst kommer att bli permanent och att satsningen även kommer att löna sig ekonomiskt.

TEXT: EVA LUNDGREN
FOTO: JOHAN WINGBORG

CITATET

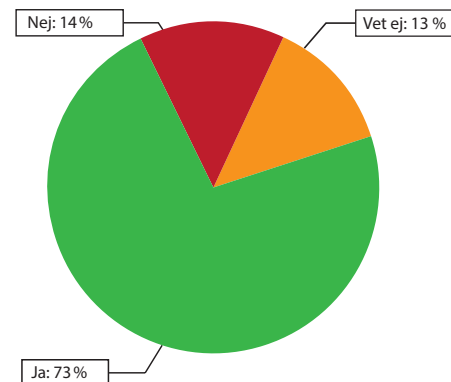
»Rektorsposten bör uppfattas som ett förtroendeuppdrag och rektor ska varken vara generaldirektör eller vd utan den främsta i kollegiet. Av detta följer att lärare och studenter inte bör uteslutas från att delta i rektorsvalet.«

HÖGSKOLORNAS REKTORER BÖR UTSES AV KOLLEGERNA OCH INTE UPPIFRÅN, SKRIVER NIO UNIVERSITETSLÄRARE OCH FORSKARE I DAGENS INDUSTRI, DÄRIBLAND **HENRIC BJÖRCK**, PROFESSOR I IDÉHISTORIA VID GU.

Webbpanelen

Anser du att all akademisk personal vid Göteborgs universitet borde få garanterad forskningstid i tjänsten?

Antal svarande: 70. Urvalet består av 100 anställda utifrån ett slumpmässigt urval på 500 anställda.

Global Week läggs ner

► **Det internationella** arrangemanget Global Week, som startade 2010, kommer att ersättas av seminarieriet *Global Challenges*. Det förklarar prorektor Helena Lindholm.

– Global Week har under sex år inneburit en vecka i november med högaktuella ämnen av global karaktär. Tyvärr har arrangemangen, trots intressanta föreläsningar och andra inslag, inte varit så välbesökta som en kunde önska. Därför provar vi nu ett annat sätt att diskutera globala frågor.

Seminarierna *Global Challenges* kommer att hållas i Vasaparken två gånger per termin. Den 10 februari var ämnet *Framtidens hav*.

HR-chef Christina Nilsson har slutat

► **Den 31 december 2015** slutade GU:s HR-chef Christina Nilsson, meddelar universitetsdirektör Jörgen Tholin i ett nyhetsbrev. "Anledningen är att hennes val att veckopendla mellan Stockholm och Göteborg, till följd av familjesituationen inte har gått att kombinera med arbetet, något som i längden visat sig ohållbart för uppdraget som HR-chef."

Hon kommer dock att finnas kvar som "en arbetsresurs" fram till den 30 april 2016. Tills vidare tar områdeschef Anna Lindholm över ansvaret för personalfrågor.

Under de senaste åren har det varit många chefsbyten på Personalenheten. Christina Nilsson var den fjärde chefen sedan Christina Nordberg slutade 2010.

Intresset för miljön förde henne till Göteborg

Varje gång Jessica Coria återvänder till Chile blir hon förvånad över hur mycket som förändrats sedan senast.

– Också jag har förstås ändrats genom åren. Men mitt miljöintresse, som väcktes av de stora luftföroreningarna i Santiago, har jag kvar och -utvecklar nu vidare inom FRAM, en forskningsmiljö som fått stöd av UGOT Challenges.

DET ÄREN regntung januardag i Botaniska trädgården. Jessica Coria, docent i miljöekonomi, är på väg uppför slänten tillsammans med sina två barn, Michelle och André. De har nya paraplyer som de stolt snurrar runt med. Snart sitter de på huk invid dammen i växthuset och tittar på fiskarna.

– Jag har alltid varit intresserad av blommor, djur och natur, berättar Jessica Coria. I Santiago, där jag växte upp, hade vi

barn ständigt hundar, katter och kaniner runt omkring oss. Jag hade till och med en höna, Amalia, som jag satte koppel på och promenerade med i parken. Turister stannade, pekade och tog foto.

Som ung arbetade Jessica Coria därför som volontär med att hjälpa övergivna djur.

– En av dessa hundar tog min familj hand om och han lever fortfarande trots att han hunnit bli 20 år gammal. Hos mina föräldrar i Santiago finns också min egen hund. I huset i Torslanda har jag istället två katter, Einstein och Newton.

Chile är ett vackert land, påpekar Jessica Coria. I norr finns världens torraste öken, Atacama, i söder fullt med fjordar.

- LANDET ÄR OCKSÅ ganska välfungerande; polisen går att lita på, bussarna stannar på sina hållplatser, kontakt med olika myndigheter har man gärna online. Men korruptionen orsakar mycket skada. Föräldrar sparar exempelvis för att deras barn ska kunna gå på högskola, sedan visar det sig att lärosätet är så dåligt att det inte leder till något bra jobb, och ungdomarna får löner som kanske inte ens täcker återbetalning av studieskulderna. Det leder till stor misstro mot makthavare och beslutsfattare. Jag är inte särskilt politiskt engagerad men nu, när

jag bor i Sverige, röstar jag åtminstone. Det brydde jag mig inte om i Chile.

En tredjedel av befolkningen bor i sexmiljonerstaden Santiago, som ligger som en gryta mellan höga berg. På vintern förvandlas föroreningarna till ett lock över centrum, förklarar Jessica Coria.

– Santiago är en av Latinamerikas mest förorenade städer. Det har dock blivit bättre på senare år, bland annat eftersom man satsat på kollektivtrafik med naturgasbussar och miljözoner för tunga fordon.

Jessica Coria studerade ekonomi vid Pontificia Universidad Católica de Chile.

– Det var när jag som masterstudent deltog jag i ett projekt, finansierat av det chilenska naturvårdsverket, som jag blev uppmärksam på de problem som finns i Latinamerika, med länder som vill växa ekonomiskt samtidigt som miljön riskerar bli lidande. Så när jag funderade över vad jag ville forska vidare inom tvekade jag först mellan nationalekonomi och miljöekonomi, men miljöintresset tog över.

FÖRUTOM FORSKARSTUDIER i Chile hann hon också med ett halvår vid Harvard. Men det var när hon, en tid efter disputationen, deltog i en workshop i Costa Rica, som hon träffade Thomas Sterner och Fredrik

Santiago har stora miljöproblem.

JESSICA CORIA

AKTUELL: Tillsammans med Thomas Backhaus, professor vid institutionen för biologi och miljövetenskap, är hon forskningsledare för FRAM, Centrum för framtidens kemiska riskanalyser och styrning vid Göteborgs universitet, ett av sex centrum som får stöd av UGOT Challenges.

JOBBAR SOM: Docent i miljöekonomi vid Handelshögskolan.

FAMILJ: Maken Magnus samt barnen Michelle, 7 år, och André, 5 år.

HUSDJUR: Katterna Einstein och Newton.

BOR: I Torslanda.

ÅLDER: 36 år.

SENAST LÄSTA BOK: *Chronicles of the Vikings*.

SENASTE FILM: *Den Gode Dinosaurien*.

FAVORITMAT: Mammans mat.

BÄSTA/SÄMSTA SIDA: Stark vilja och energi/Gillar sötsaker lite för mycket.

INTRESSEN: Matlagning, springa, resa, vara i naturen.

Jessica Coria lever i en värld av kontraster, både på jobbet och hemma.

Carlsson, båda professorer i miljöekonomi vid GU. De tyckte att hon borde söka en postdokortjänst i Göteborg och 2008 kom hon hit. Här har hon bland annat forskat inom BECC, ett samarbete mellan GU och Lunds universitet som handlar om att förstå hur markanvändning och klimatförändringar påverkar ekosystem och biologisk mångfald.

– Att som ekonom får arbeta tillsammans med naturvetare ger nya perspektiv. En av forskningens uppgifter är ju att ge stöd till politiker och beslutsfattare och då gäller det att kunna förklara både hur ekosystem fungerar och vad som är ekonomiskt möjligt.

I Latinamerika har chilensare ungefär samma rykte som svenskar har i Europa: de ses som lite reserverade och tystlåtna, förklarar Jessica Coria.

– Jag vet inte om det där stämmer men själv är jag inte så pratsam men punktlig och organiserad. Och jag har aldrig haft några problem med att anpassa mig till Sverige, varken till klimatet, människorna eller till sättet att leva.

Nu är Jessica Coria den ena av de båda ledarna för FRAM, ett av sex centrum som fått medel från GU:s stora satsning UGOT Challenges.

ÄMNET ÄR REGLERING av kemikalieutsläpp.

– Projektet kan sammanfattas i två frågor: vilka nivåer av föroreningar är acceptabla och vilka styrmedel kan leda till mindre utsläpp? Det kan låta som enkla problem men är ganska komplicerade.

»Det är viktigt att vara så öppen som möjligt, både inom vetenskapen och i privatlivet.«

”

REACH, den europeiska lagstiftning som reglerar hur mycket kemikalieutsläpp som är tillåtet, ser bara till riskerna med en kemikalie i taget. I verkligheten blandas olika substanser till en cocktail som kan vara väsentligt mycket giftigare än de enskilda ingredienserna, förklarar Jessica Coria.

– Vi har redan mängder med kemikalier i miljön och fortsätter bara att tillsätta ännu mer. Men vi har ingen riktigt bra helhetsbild av hur mycket utsläpp som finns, och reglering inom ett område kan leda till ökade utsläpp inom ett annat. Samtidigt vill vi ha en fungerande ekonomi med goda villkor för företagen så att de kan utvecklas på ett bra sätt. Allt detta sammantaget gör miljöfrågorna ganska svåra.

Miljöproblemen måste dessutom lösas internationellt. Inom FRAM samarbetar därför GU-forskare med kollegor i USA, Chile och Kenya.

– Sverige och USA har sedan längre reglerat sina utsläpp men så är det inte i Kenya. Men människorna där kan inte bara

ta över våra lagar, de måste ha säkra, lokala regler som passar just där och som leder till en rättvis fördelning av det tillgängliga utsläppsutrymmet.

Forskarna inom FRAM kommer inte bara från olika länder utan också från skilda discipliner, bland annat ekotoxikologi, ekologi, miljökemikemi, miljöekonomi och miljö- och skatterätt.

OCH DEN HÄR blandningen av kulturer, språk, ämnen, synsätt och vetenskapliga metoder, tycker Jessica Coria är spännande.

– Jag lever i en värld av kontraster. Mina föräldrar bor i Chile, min man är svensk, jag har en faster i Spanien och både kollegor och vänner i en mängd olika länder. Våra forskningsprojekt är internationella och tvärvetenskapliga. Min forskning har lett till många resor, främst i Latinamerika men också i Europa och även till Kina. Jag är fascinerad av olika kulturer men tar inte ställning till vad som är bra eller dåligt, rätt eller fel. Människor beter sig olika beroende på vilka omständigheter de lever under och det är viktigt att vara så öppen som möjligt, både inom vetenskapen och i privatlivet.

UNGEFÄR EN GÅNG om året återvänder Jessica Coria till Santiago, där hennes föräldrar och syskon med familjer bor.

– Staden har förändrats sedan jag bodde där, den växer stadigt, trafiken ökar, men man lyckas ändå minska miljöproblemen. Men protesterna mot korrupktion och brister i ekonomin har ökat, inte minst bland studenter. Det tar åtminstone ett dygn att resa dit och förra året, när pappa plötsligt fick en hjärtattack, kändes det väldigt oroligt att bo så långt från dem. Men jag umgås med familjen via Skype och tycker att det fungerar ganska bra.

Regnet hänger i luften när Jessica Coria öppnar växthusdörren för att gå ut med Michelle och André.

– Barnen är adopterade från Colombia och har bara varit i Sverige sedan november förra året. Min man talar svenska med dem, jag pratar spanska och i skolan kommer de att få lära sig engelska. Så en stor del av världen kommer att vara öppen för dem när de växer upp.

Praktiska lösningar på globala problem

Nu blir GMV nordeuropeisk nod för FN-nätverket Sustainable Development Solutions Network.

En uppgift är att ta fram en interaktiv hållbarhetsatlas som på ett enkelt sätt visar forskningen på området.

DET INTERNATIONELLA nätverket SDSN lanserades 2012 av FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon. GMV, Göteborgs miljövetenskapliga centrum, har varit med sedan 2013.

– Tanken är att mobilisera akademien, näringslivet och myndigheter för att hitta praktiskt genomförbara lösningar på de stora hållbarhetsutmaningar världen står inför, förklarar Katarina

Katarina Gårdfeldt

Gårdfeldt, förestandare på GMV. I och med Agenda 2030 finns en universell gemensam spelplan, och nu finns antligen möjligheter att fatta mer långsiktiga och gränsöverskridande beslut för hållbar utveckling, exempelvis över politiska mandatgränser, vilket hittills varit väldigt svårt.

SDSN HAR BÅDE regionala och nationella noder. Att GMV nu blir nod för Nordeuropa innebär än så länge ett samarbete mellan främst olika aktörer i Skandinavien.

– Hittills har vi ett trettio-tal universitet och kunskapsorganisationer i främst Norge, Danmark och Island med i nätverket, förutom Sverige. Men vi välkomnar

fler länder, exempelvis Baltikum.

FN:s 17 utvecklingsmål står i centrum för verksamheten. Och alla mål hänger samman, därför går det inte att peka ut några som är viktigare än andra, menar Katarina Gårdfeldt.

»Att visualisera forskning och kompetens är jätte viktigt.«

KATARINA GÅRDFELDT

”

– Man kan exempelvis inte öka matproduktionen samtidigt som man struntar i om marken förgiftas, eller försöka bekämpa fattigdom utan att satsa på utbildning, och så vidare. Men om jag ändå ska peka ut några områden där vi i Göteborg redan har mycket att bidra med, handlar det exempelvis om hållbara transporter, avfallshantering, miljövänliga material, hållbar konsumtion och klimatsmarta städer. Också lärande för hållbar utveckling är ett viktigt område.

ETT PROJEKT, som redan fått medel av Formas, gäller utvecklingen av en hållbarhetsatlas.

– Att visualisera forskning och kompetens är jätte viktigt, både för att man lättare ska förstå

vilken kunskap och teknologi som redan finns och för att lyfta fram områden som vi behöver lära oss mer om. Verktöget kommer att kunna användas av alla intresserade.

FN:s utvecklingsmål angår inte bara utvecklingsländerna utan är viktigt för alla, framhåller Katarina Gårdfeldt.

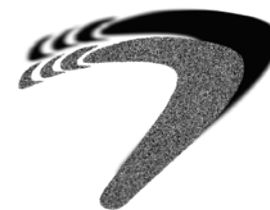
– Jag gläder mig över det stora intresse våra forskare har visat för den här satsningen. Många vill verkligen nyttiggöra sin forskning men vet inte alltid vart de ska vända sig. Också regeringen är engagerad. Till lanseringen i slutet av februari kommer bland andra Stefan Löfven samt andra betydande ledare för akademi och näringsliv.

EVA LUNDRÉN

FAKTA

Sustainable Development Solutions Network, SDSN, bildades 2012 av FN och har som syfte att ta fram lösningar för en hållbar utveckling. Nätverket har 3 huvudsekretariat, 10 regionala och 11 nationella nätverk. GMV, Göteborgs miljövetenskapliga centrum, har utsetts till nod för SDSN Northern Europe. Lanseringen sker den 25-26 februari. Den första dagen är öppen för intresserade att anmäla sig till, vid den andra dagen medverkar bland andra statsminister Stefan Löfven, tillsammans med andra representanter för regering, näringsliv och akademi. Mer information finns här: <http://unsdsn-ne.se/>.

Utvärdering av alumnverksamheten

► Hur fungerar den centrala alumnverksamheten vid Göteborgs universitet? Det kommer alla administrativa chefer på institutionsnivå att få svara på i en enkät som skickas ut i slutet av februari. Målet är att undersöka och övergripande kartlägga alumnverksamheten och se över samarbetet mellan den centrala alumnfunktionen och institutioner och fakulteter. Det handlar också om att få verksamhetens syn på vilka behov som finns för att kunna driva alumnverksamheten framåt. Underlaget ska sedan leda fram till en plan för det gemensamma alumnarbetet vid GU.

Beslut om en utvärdering av alumnverksamheten fattades redan 2013 men arbetet har av olika skäl försenats. Utredningen kommer att göras av Josefine Sternvik på Forsknings- och innovationskontoret (Analys och utvärdering) med stöd av den centrala alumnfunktionen. Resultatet ska vara klart i juni 2016.

Webbsida om infrastruktur

► Intresserad av vilken forskningsinfrastruktur som finns vid Göteborgs universitet? Nu finns en webbsida med all infrastruktur, både den som är inrättad som universitetsgemensam vid GU och den nationella infrastruktur som GU är delaktigt i.

Bland annat hittar du här Core Facilities vid Sahlgrenska akademien, herbariet, SCAPIS, Språkbanken, SWE-CLARIN, Sven Lovén centrum, Svensk Nationell Datatjänst, Svenskt hållristningsforskningsarkiv, Svenskt NMR-centrum samt Varietes of Democracy.

EXTRAPRIS ORK 260:-
i månaden (ord. 370:-)

Aldrig förr har så många fått svettas så mycket för så lite!

EXTRAPRIS / EXTRAPRIS KONDIS 260:-
i månaden (ord. 370:-)

Du vet väl om att du som är anställd vid Göteborgs Universitet har 30% rabatt på Fysiken? Träna gym, gruppträning och bollsport från 260 kr/mån! FYSIKEN.NU

Ta del av rabatten genom att visa upp ditt GU-kort i receptionen. Priserna gäller autogiro 12 mån t.o.m 30/6 2016.

fysiken

Forskarfamiljen som hittat hem

Mörker, kyla och fika. För den gästforskande familjen från Egypten har mötet med Göteborg och universitetet här varit både utmanande och spännande.

– Det var läskigt att flytta hit, men nu kan jag inte tänka mig att bo någon annanstans, säger Maha El Shahawy, doktorand på Odontologen.

GÖTEBORG visar sig från sin allra vintervackraste sida. Någon dag tidigare har hela staden bäddats in i ett mjukt täcke av snö och träden på Avenyn gnistrar i den avtagande eftermiddagssolen. Det är som taget ur en sagobok av Elsa Beskow.

– Jag minns första gången vi såg snö. Vi var så lyckliga och hoppade runt på gatan utanför vår lägenhet i Olofshöjd och bara skrattade, berättar Maha El Shahawy och ler vid minnet, när vi träffas utanför Stadsbiblioteket vid Götaplatsen.

Det där första mötet med

snön var för drygt sju år sedan. Maha, som är utbildad tandläkare, forskade vid universitetet i Alexandria och blev erbjuden ett stipendium på två år för att forska vidare vid Odontologen på GU. I juni 2008 flyttade hon hit och maken Mohamed och barnen Ahmed och Hana anslöt på hösten några månader senare.

- JAG VAR JÄTTERÄDD i början, berättar Maha. I Egypten är det inte så accepterat att kvinnor reser själva. Det var första gången för mig och jag hade ju ingen aning om vad som väntade mig.

– Jag hade hört att människor här var snälla men jag visste ju inte. Och jag kände

mig så orolig och främmande inför allt det nya.

Trots att hon genast kände sig hemma på Odontologen och trivdes i sin studentlägenhet berättar hon att den första tiden var svår, hon längtade mycket efter sin familj.

– Det var som ett stort hål i mig och jag saknade dem oerhört. Men när de väl kom hit kände jag att jag hade alla möjligheter här, allt låg i mina händer, berättar hon.

Hon har också en släkting ganska nära som var till mycket stöd och hjälp vid ankomsten.

– Min farbror bor i Uddevalla och han hade berättat att Sverige är paradiset för barn och det stämmer verkligen.

Mohamed nickar instämmande. Han hade en tjänst som universitetslektor vid universitetet i Alexandria och lyckades få en tjänst som gästforskare vid institutionen för geovetenskaper i Göteborg där han forskar om klimatförändringar i Medelhavet.

- ALLT FUNGERAR också mycket bättre på universitetet här, säger han. Vi har mer resurser och det handlar mer om teamwork, alla hjälper varandra. Det gillar jag.

– Det enda jag saknar från jobbet i Alexandria är att jag inte träffar studenter och föreläser här.

Det Mohamed tyckte var jobbigast med att komma till Göteborg var mörkret. Att stiga upp och åka till jobbet i mörker för att sedan mötas av mörker igen när han klev ut från jobbet på eftermiddagen var tungt. Familjen var ju van vid betydligt mycket mer solljus.

- AHMED, SOM VAR 5 år då, undrade om det inte fanns någon sol i Sverige, säger Mohamed och skrattar.

Idag har de dock vant sig. Till och med vid kylan.

– Jag älskar faktiskt att det är kallt på vintern. Och somrarna är ju helt fantastiska. Mörkret på vintern vägs helt klart upp av den härliga sommaren, säger Maha.

Förutom snön, mörkret, kylan och de ljuvliga sommarnätterna bjöd Sverige på en del andra saker som kändes lite ovanligt för den egyptiska familjen.

– Fika, till exempel. Jag drack aldrig kaffe i Alexandria men här fikar jag hela tiden, säger Mohamed. Dessutom var jag van vid att man börjar umgås runt nio på kvällen men här verkar folk gå och lägga sig vid den tiden.

- JA, OCH JAG tyckte alla åt potatis jämt. Jag hade ingen aning om att man kunde tillaga potatis på så många sätt, säger Maha. Men det är gott!

Både hon och Mohamed är ense om att det har fungerat förvånansvärt bra att komma in i livet här. De brinner båda för sina jobb och lovordar gemenskapen på arbetet

I början vad det inte så lätt, men nu kan familjen El Shahawy-Shaltout inte tänka sig att bo någon annanstans än i Göteborg.

»Vi var så lyckliga och hoppade runt på gatan utanför vår lägenhet i Olofshöjd och bara skrattade.«

MAHA EL SHAHAWY

”

GÄSTFORSKARFAMILJEN EL SHAHAWY- SHALTOUT

NAMN: Mamma Maha El Shahawy, 40, pappa Mohamed Shaltout, 41, och barnen Ahmed, 12, Hana, 10, Nora, 2

GÖR: Maha är doktorand på Odontologen. Mohamed är gästforskare på institutionen för geovetenskaper

BOR: Göteborg

FRÅN: Alexandria, Egypten

och svenscars vänlighet och hjälpsamhet. De tror att det är en stor fördel att båda har haft jobb och på så sätt har kunnat skapa sig en egen tillvaro och yrkesidentitet i det nya landet. Det har gjort att båda snabbt lärt känna svenskar och kommit in i det svenska samhället på ett smidigt sätt.

NÄR MAHAS stipendium var slut var det en självklarhet att de skulle stanna kvar. Hon fick ett nytt stipendium från Svenska institutet och efter det en doktorandtjänst. Nu

till våren lägger hon fram sin avhandling.

Familjen är rotad här efter snart åtta år i Sverige. Föräldrarna påpekar att det inte bara är deras yrkesliv som fått sig ett lyft här, barnen har det mycket bättre i Göteborg än i Alexandria.

- FÖRSKOLAN ÄR fantastisk, skolan mindre sträng. Det finns lekplatser, fotbollsplaner och mycket natur. Barnen har en helt annan frihet än de hade i Egypten, säger Mohamed.

Minstingen Nora är född här och de stora barnen har båda levt merparten av sina liv i Göteborg. Tack vare förskolan fick de snabbt kompisar och lärde sig svenska på bara några månader.

– Jag gillar Liseberg och att spela fotboll, säger Ahmed om livet i Göteborg.

– Och jag håller på med simning, berättar Hana.

Lite tuffare har det varit för föräldrarna att erövra det nya språket.

– Alla är ju så bra på engelska så det är svårt att få chans att öva, säger Maha men visar

snabbt att hon både förstår och talar svenska mycket bra.

Mohamed har precis haft svenskaprov på C-nivån på SFI, Svenska för invandrare.

– Hana hjälpte mig med pluggandet, det är väldigt praktiskt, berättar han.

Några planer på att flytta tillbaka till Alexandria har de inte. Drömmen är att så småningom kunna köpa ett hus i Göteborg. Maha vill gärna komplettera sin tandläkarutbildning så att hon kan få svensk legitimation och arbeta som tandläkare i Sverige.

MOHAMED ÄR DEN som möjligen är sugen på att testa att bo någon annanstans ett tag. Från sin uppväxt är han van att flytta runt och prova på att leva i olika länder. Hans pappa var kirurg och familjen flyttade med honom då han arbetade i bland annat Syrien och Libyen

– Men jag får aldrig familjen med mig, konstaterar han. De älskar Göteborg så vi blir kvar här.

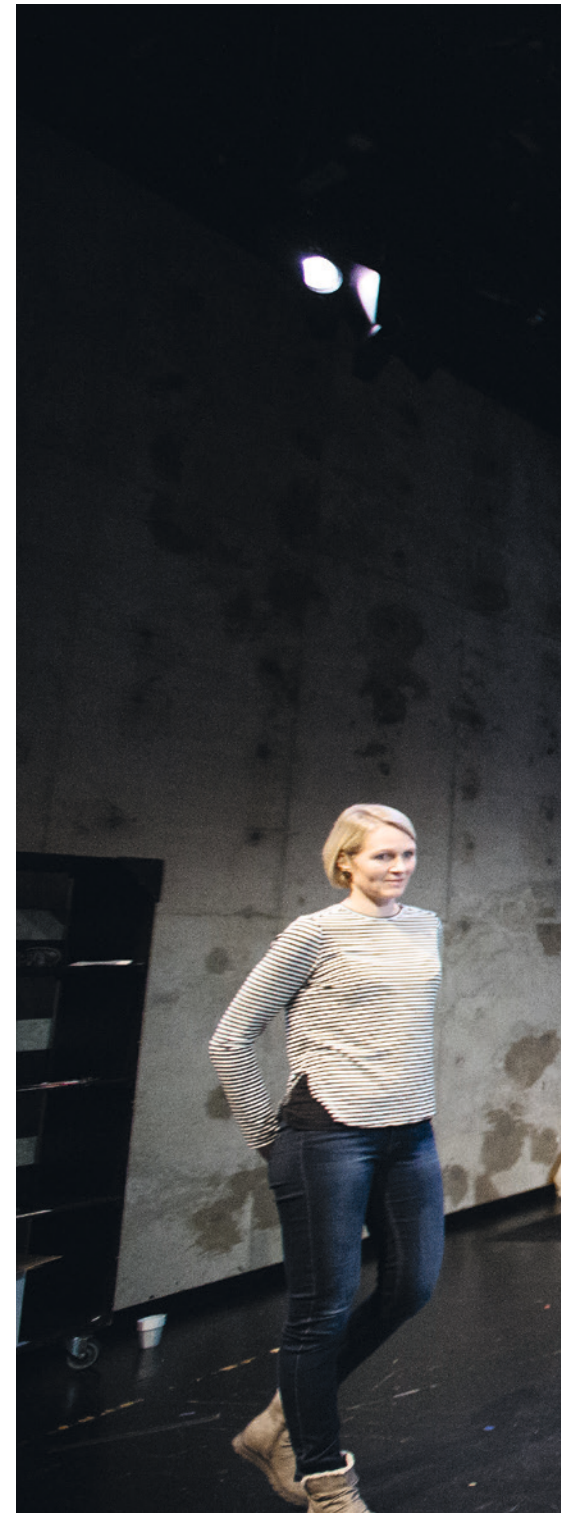
**TEXT: KARIN FREJRUD
FOTO: EMILIE ASPLUND**

Agecap möter Unga Klara

När Gustav Deinoff går nerför den mörka trappan måste han koncentrera sig så mycket att han knappt klarar av att prata samtidigt. Han ser dåligt, är ostadig och söker med handen efter ett räcke som inte finns. I den vardagliga världen är han en ung småbarnspappa samt regissör och konstnärlig ledare på teatern Unga Klara. Men med hjälp av forskare från Agecap har han under en kort stund förvandlats till en skröplig 85-åring.

Gustav Deinoff, regissör och konstnärlig ledare, har förvandlats till en 85-åring.

STÄMNINGEN ÄR förväntansfull när de svarta dörrarna in till barn- och ungdomsteatern Unga Klara öppnas en torsdagsmorgon i december. Det vi ska få vara med om är dock inte en vanlig föreställning. Istället har teatern bjudit in sju forskare från Agecap som ska hjälpa dem med deras senaste projekt: *Alltet*, en föreställning om och ett möte mellan 2-4-åringar i livets början och 80-plussare vid livets slut.

– Det var när jag en dag fick se hur min farmor, som börjat bli dement, lekte med en ballong tillsammans med min tvååring, som idén föddes, förklarar regissör Gustav Deinoff. Både de riktigt unga och de riktigt gamla är exkluderade ur samhället och beroende av andras omvårdnad. De blir ofta klappade på huvudet av oss andra, vi som håller på med viktiga saker. Denna föreställning är till för dem.

Det var när Gustav Deinoff fick se sin farmor och tvåårige son leka med en ballong som idén till föreställningen föddes.

Unga Klara är en forskande teater. Innan repetitionerna ens börjat bjuder de in olika sorters experter som ska ge så mycket kunskap som möjligt om det område den planerade föreställningen ska handla om. Men de diskuterar också med sin kommande publik, som antingen bjuds in till teatern eller får besök av dess medarbetare.

- IDEALET ÄR ATT samarbeta med de allra främsta forskarna, berättar verksamhetsutvecklare Boel Andersson. Och eftersom Agecap är bäst i världen när det gäller äldreforskning vände vi oss till dem. Vid GU finns också Natalie Davet, som studerar kulturmöten över åldersgränser, som vi också jobbar tillsammans med. Dessutom har vi haft ett seminarium om palliativ vård samt pratat med äldre på boenden och med barn på förskolor, samt med olika verksamhetsföreträdare.

Till seminariet i december var alla medarbetare på Unga Klara inbjudna, både de

Unga Klara tog kontakt med Ingmar Skoog och de andra forskarna inom Agecap.

som jobbar som skådespelare och de som verkar bakom scen, exempelvis ljussättare, scenograf och kostymör.

– Forskningen, med all statistik och annan fakta, blir på så sätt den grund som de olika konstnärliga valen får studsa mot, förklarar Gustav Deinoff. Det forskarna berättar omvandlas i våra tankar och kroppar till något vi sedan kan diskutera eller

hänvisa till och ger oss en bild av vad det innebär att vara äldre idag.

Teatern menar allvar med att föreställningen är till för just de allra äldsta och allra yngsta. Också vi som befinner oss någonstans mellan 4 och 80 år är välkomna, men bara i sällskap av en mycket gammal eller mycket ung människa.

Men kan inte en äldre person ta illa upp över att föreställningen också riktar sig till småbarn?

– Den frågan har vi diskuterat mycket och om vi inte, efter många möten med både äldre och yngre, varit övertygade om att det här skulle gå, hade vi ha lagt ner idén, förklarar Gustav Deinoff. Men vi tror att konsten är större än någon ålder och kan ge möjlighet för människor att mötas på ett sätt som annars inte sker.

Själva poängen är att låta olika världar få kontakt, förklarar Boel Andersson.

– Hur ofta träffas en 80-åring och en

»Ålderdomen är så stigmatiserad men mötet med forskarna gav mig ett faktabaserat skimmer som ingav hopp.«

BOEL ANDERSSON

tvååring? Kanske vid någon familjehögtid men knappast annars. Vår ambition är att vara utmanande både för yngre och äldre och gestalta livet som en cirkel, snarare än som en linje.

Varje teateruppsättning för med sig sina speciella problem. Bara en sådan sak som att hitta en tid som passar både gammal och ung har denna gång varit en utmaning, förklarar Boel Andersson.

– Barnen är pigga på morgonen men då behöver de gamla tid på sig för att ta mediciner och göra sig i ordning för dagen. Eftermiddagen passar dem bättre, men då sover de minsta. Kompromissen blev en eftermiddagstid som någorlunda passar också barnen.

EN ANNAN FRÅGA har varit hur länge de riktigt gamla och riktigt unga orkar koncentrera sig.

– Efter våra möten med olika sorters personal kom vi fram till att det handlar om kanske högst 45 minuter. Men det är ju ungefär lika länge som även alla vi andra orkar hålla oss fokuserade.

Vad fick Unga Klara då lära sig under seminariet i december? Jo, bland annat berättade Agecaps föreståndare Ingmar Skoog att de studier på 70-åringar som pågått sedan 1971 också ger en bild av hela Sveriges utveckling.

– De första personer som undersöktes hade upplevt Fattigsverige med svält och hungerkravaller. Lag om 48 timmars arbetsvecka kom 1919, två veckors semester 1938 och arbetskydd först på 1960-talet. Dessa 70-åringar var sköra som torra löv. De personer vi undersöker idag har en hälsa som förbättrats inom nästan alla områden, vare sig vi mäter blodtryck, lungkapacitet, intelligens eller hur man klarar sig i vardagen.

DEN MEST PÅTAGLIGA kunskapen om åldrande bidrog dock sjukgymnasterna Eva Holmgren och Helena Hörder med. De hade lånat en dräkt från Chalmers som är gjord för att ge upplevelsen av att vara så där 80 år gammal.

– Dräkten består av vikter på cirka 25 kilo, samt band kring armar och knän som gör det trögt att böja sig. Dessutom ingår glasögon och öronproppar som försämrar syn och hörsel.

Gustav Deinoff, som prövade dräkten, fick förslag från publiken på olika saker att göra, som att gå upp och ner för trappan, knyta skorna, lägga sig på golvet och sedan resa sig igen.

– Det blev en sinnlig upplevelse som förstas gav flera tankar; att äldre är rädda för att ramla handlar exempelvis inte bara om risken att skada sig utan också om att det är så svårt att komma upp igen om man är svag, stel och ser dåligt.

”

– Ålderdomen är så stigmatiserad men mötet med forskarna gav mig ett faktabaserat skimmer som ingav hopp, berättar Boel Andersson.

Seminariet ledde också till mängder med frågor.

- VI BRUKAR HA intresserade åhörare men detta var något alldeles extra, förklarar Ingmar Skoog. Och att vår forskning kan ha betydelse också för en pjäs var något alldeles nytt för mig. Jag hoppas att vi förmedlat fakta men även en i huvudsak optimistisk bild av åldrandet. Det finns många fördomar om att äldre inte vill något, saknar behov och är allmänt konservativa. Men livet fortsätter även om man är gammal och många äldre är både positiva och nyfikna på livet.

TEXT: EVA LUNDGREN

FOTO: JOHAN WINGBORG

FAKTA

Föreställningen *Alltet* på Unga Klara i Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, har premiär den 5 mars. Föreställningen utforskar mötet mellan dem som levt i cirka två år och dem som kanske har två år kvar att leva. Manus: Ann-Sofie Barany, regi: Gustav Deinoff. Mer information: www.ungaklara.se.

Gör som mamma säger!

Hela 7 fakulteter och 16 institutioner medverkar i Agecap, en av sex miljöer som nu får stöd av GU:s speciella satsning UGOT Challenges.

– Tanken är att åldrandet ska bli en tråd som går genom hela universitetet, förklarar föreståndaren Ingmar Skoog.

Men grunden är fortfarande den så kallade H-70-studien som nu är på gång med sin sjätte undersökning.

BUSS 753 stannar vid en hållplats en tidig gråkall morgon i november. Ut stiger Gunilla Kochbati, en av de närmare 1 000 så kallade probander som denna gång ställer upp i H-70-studien, en världsunik undersökning av äldre.

– För mig var det självklart att tacka ja, förklarar hon medan hon stiger in på den äldrepsykiatriska mottagningen på Wallinsgatan 6. Dels är jag intresserad av forskning efter att ha arbetat många år vid universitetet, bland annat som löneadministratör på Humanistiska fakulteten. Dels är det roligt att själv vara med och lämna ett bidrag.

DAGEN BÖRJAR KLOCKAN åtta och kommer att hålla på till fyra. Inte bara hörsel, syn, längd och vikt ska undersökas, utan även blodtryck, EKG och lungfunktion. Man gör också en så kallad impedansmätning av muskelmassa, bentäthet och kroppsfett. Dessutom görs en massa andra tester där probanderna bland annat får stå med ena foten framför den andra och blunda samt försöka följa uppritade cirklar på golvet.

– Vi gör också ett rejält blodprov där vi fyller hela 17 rör som sedan fryses in och sparas i en blodbank, förklarar forskningssköterskan Axel. Bland annat kollar vi hemoglobin, blodfetter, lever- och njurvärden.

TILL FRUKOSTEN MED kaffe och fralla serveras också en stor bibba papper, fulla med frågor som probanderna kan fylla i på plats eller i lugn och ro där hemma.

– Men när ska jag hinna med det? funderar Gunilla Kochbati. Jag har fyra barnbarn och alltid fullt upp på dagarna.

Minnestester, hörselundersökning och en psykiatrisk intervju ingår också. De som vill kan även genomgå en 40 minuter lång magnetkameraundersökning av hjärnan samt göra ryggyvätskeprov.

Gunilla Kochbati blundar medan hon försöker peka på näsan.

Att åldrandet hör till de verkligt stora framtidsfrågorna har bland andra Forte insett, som 2014 gav Agecap hela 50 miljoner kronor i stöd. Men att centrumet nu dessutom får medel från den särskilda satsningen UGOT Challenges, innebär att verksamheten breddas ytterligare.

– **I CENTRUM FÖR** vår forskning står begreppet kapabilitet, förklarar föreståndaren Ingmar Skoog. Det handlar om människans förmåga att nå de mål hon själv ser som värdefulla, vilket beror på olika individuella faktorer, som hälsa, gener och socioekonomi. Men också arbetsplatsen eller hemmiljön har betydelse. Ytterligare faktorer är lagar och pensionsregler. Just samhällsaspekten har vi på Agecap inte ägnat oss åt så mycket hittills men det kommer det att bli ändring på.

För även om centrumet redan arbetar mycket brett, med forskare inom bland annat molekylärbiologi, genetik, vårdvetenskap, psykologi, ekonomi och sociologi, tillkommer nu en rad nya områden, som historia, juridik, statsvetenskap, socialt arbete och design.

– Forskare i svenska ska exempelvis undersöka om demens går att spåra i språket långt innan det märks på övrigt beteende och medieforskare ska titta på äldres användning av Internet.

Hur passar bitarna ihop? Det är en av många tester vid undersökningen.

Men det är inte bara 70-åringar som undersöks. Också 85-åringar och personer över 95 ingår i studien.

– **DET HAR ALDRIG** varit svårt att få folk att ställa upp, förklarar Ingmar Skoog. Men idag finns ett helt nytt problem: många pensionärer är så aktiva med barnbarn, kurser och resor att de inte har tid att vara här en hel dag. Då kan de välja att dela upp undersökningen på två gånger.

Till de nedslående resultat som Agecap kommit fram till hör att åldrandet är väldigt orättvist; den

som har haft en god start i livet har betydligt större chans att också få en bra ålderdom än den som redan från början har det svårt.

– **MEN DEN GODA** nyheten är att man trots allt kan påverka sitt åldrande, påpekar Ingmar Skoog. Och som vanligt är det mamma som har rätt: Åt upp dina grönsaker, undvik tobak, minska på alkohol, farligt fett och socker. Sociala kontakter och intellektuella nöjen är också viktigt samt att motionera förstås.

TEXT: EVA LUNDGREN
FOTO: JOHAN WINGBORG

FAKTA

Centrum för åldrande och hälsa, Center for Capability in Aging (Agecap), är en av de miljöer som får medel från Göteborgs universitets satsning UGOT Challenges. Det innebär 6,6 miljoner kronor de första två åren, 8,2 miljoner det tredje året, varpå rektor efter en utvärdering beslutar om fortsatt finansiering. Övriga centrum som fått medel är: Centrum för antibiotikaresistensforskning, Centrum för forskning om kollektivt handlande, Centrum för marin vattenbruksforskning, Centrum för kritiska kulturavsnitt samt Centrum för framtidens kemiska riskanalyser och styrning.

Ny granskning av böcker ska ge högre kvalitet

– Kriterium handlar om att skapa en lika noggrann granskningsprocess för böcker på svenska som för artiklar på engelska, förklarar Åke Ingerman.

Nu blir det lättare för forskare att ge ut högkvalitativ forskning inom en mängd olika områden. I höstas lanserades nämligen Kriterium, en speciell portal för granskning och spridning av svenska vetenskapliga böcker.

Värd för projektet är Göteborgs universitet.

KRITERIUM ÄR ETT resultat av två parallella förändringar inom vetenskapssamhället, förklarar Åke Ingerman, ordförande i Kriteriums styrgrupp.

– Dels har en förändring skett när det gäller hur vi ser på vetenskaplig publicering. Den naturvetenskapliga traditionen, att skriva vetenskapligt granskade artiklar på engelska för publicering i högt rankade tidskrifter, har spridit sig till allt fler områden. Dels kräver numera många forskningsfinansiärer, med Vetenskapsrådet och Riksbankens Jubileumsfond i täten, open access, alltså att artiklarna blir fritt tillgängliga på nätet. Båda dessa förändringar är

bekymmersamma för forskare inom samhällsvetenskap och humaniora, som ofta publicerar böcker på svenska.

KRITERIUM ÄR INTE ett förlag och ska inte heller konkurrera med andra utgivare. Istället handlar det om att skapa en lika noggrann granskningsprocess för svenska böcker som för internationella artiklar. Budgeten är blygsam, i år enbart 60 000 kronor, vilket innebär att de flesta arbetar med projektet vid sidan av sin vanliga tjänst.

Processen går till så att den skriftserie eller det förlag som planerar att ge ut ett manus kontaktar Kriterium. En vetenskap-

ligt ansvarig, som fungerar som redaktör, tillsätts som utser minst två oberoende sakkunniga som läser texten, påpekar styrkor och svagheter samt föreslår förändringar. Hela granskningsarbetet dokumenteras, sparas och blir i efterhand fritt tillgängligt. Håller manus tillräckligt god kvalitet godkänns det för publicering i Kriteriums open access-serie samt i skriftserien eller på förlaget.

- ATT HA GENOMGÅTT Kriteriums granskning blir alltså en sorts kvalitetsstämpel, berättar Åke Ingerman.

Projektet innebär ett samarbete mellan GU och universiteten i Lund och Uppsala.

– Men självklart är manus från andra lärosäten lika välkomna. Vi tror att de flesta texter kommer att vara på svenska men det är inget som hindrar att man publicerar på något annat språk.

Flera manus står på tur för att granskas. Men en bok med Kriteriums kvalitetsstämpel finns redan utgiven. Den heter *Medeltidens genus* och är också det första verket inom den nya tvärvetenskapliga Acta-serien *Skrifter utgivna av Medeltidskommittén vid Göteborgs universitet* vars huvudredaktör är Henrik Janson, docent i historia.

- KRITERIUM INNEBÄR ett formellt reglerat förfarande när det gäller publicering. Oavsett ämne ser hanteringen likadan ut vilket kommer att underlätta utgivning av högkvalitativ forskning inom en mängd olika områden. Något liknande finns inte någon annanstans i Sverige.

TEXT: EVA LUNDGREN
FOTO: JOHAN WINGBORG

FAKTA

Kriterium innebär en ny kvalitetsgranskning och fri tillgänglighet av vetenskapliga böcker, främst inom humaniora och samhällsvetenskap. Det är ett samarbete mellan universiteten i Göteborg, Lund och Uppsala. I styrgruppen finns även representanter för Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond och Kungliga biblioteket. Värd är Göteborgs universitet.

Den första bok som kvalitetsgranskats på detta sätt är *Medeltidens genus. Kvinnors och mäns roller inom kultur, rätt och samhälle. Norden och Europa cirka 300-1500*, redigerad av Auður Magnúsdóttir och Lars Hermanson.

För mer information:
www.kriterium.se.

En missriktad storsatsning

DET ÄR INTE bara vädret som är ostadigt. Även kring Göteborgs universitet har det stormat på sistone, inte minst i samband med det nya Segerstedtinstitutet. Och visst är det viktigt att universitetets verksamhet granskas både inifrån och utifrån. Samtidigt ligger det en risk i att bara tala om driftsfelen och inte om den dagliga driften.

Några veckor före jul skulle UGOT Challenges, GU:s nya storsatsning, ha invigts under pompa och ståt i Vasaparken – men på grund av stormskador på den gamla huvudbyggnaden fick evenemanget i sista stund lov att flyttas till Medicinareberget. Faktum kvarstår dock: under de kommande åren ska 300 miljoner kronor investeras i sex nya tvärvetenskapliga centrum där svaren på några av vår tids globala utmaningar ska forskas fram. ”Med ny kunskap, nya perspektiv och goda samarbetspartner kommer Göteborgs universitet att bidra till en bättre framtid”, heter det i utlysningen. Formuleringen ger intryck av en kursändring, men tyvärr är risken stor att det bara blir mer av samma. I så fall beror det inte på forskningen i sig, som säkert kommer att bli förstklassig (eller ”excellent”, som det heter med gårdagens forskningspolitiska jargong), utan snarare på att UGOT-satsningen inte alls tycks ha beaktat de utmaningar som universitetet som institution självt står inför idag.

VETENSKAPLIG KUNSKAP är otänkbar utan specialisering – men idag har specialiseringen drivits så långt att grundläggande akademiska värden äventyras. Trots att samtalet mellan forskare utgör vetenskapens livsnerv präglas dagens universitet i oroväckande grad av olika former av envägskommunikation. Vad som står på spel är alltså inte bara en eller annan forskningsinriktning utan vetenskapens själva integritet. De senaste årtiondenas universitetspolitiska reformer och en alltmer genomgripande ekonomistyrning har fått till följd att enskilda forskare knappt har någon anledning att faktiskt tala med varandra längre. Istället ägnas alltmer tid åt att plocka poäng i olika system för ”kvalitetssäkring” som i själva verket har mer med kvantitet att göra. Inom skolan, vården och polisen har motsvarande situation rönt stor uppmärksamhet eftersom den leder till så uppenbara effektivitetsproblem, men tillståndet inom akademin diskuteras bara i undantagsfall utanför fackpressens snäva krets. Det är beklagligt. I ett demokratiskt samhälle har universiteten en ovärderlig uppgift. Om förutsättningarna för att fullgöra den försämrats borde det vara en allmän angelägenhet.

DET ÄR HÄR SOM GU:s nya storsatsning framstår som missriktad. Att man vill samla forskare från olika områden

kring avgörande samhällsfrågor är utmärkt, men så här långt har UGOT Challenges inte alls adresserat de lika avgörande frågor som har med det akademiska samtalets integritet att göra, styrformernas oavsedda effekter och, sist men inte minst, förutsättningarna för verkligt innovativa forskningsmiljöer. Idéhistorikern Sverker Sörlin, som tidigare ingick i GU:s styrelse, har nyligen satt fingret på behovet i den sista

»För att gå mot strömmen ... krävs det också mod.«

av en serie läsvärda artiklar i Dagens Nyheter (www.dn.se/kultur-noje/var-kris-ar-en-tidens-och-tillitens-kris): vad vårt samhälle i första hand lider brist på är inte ny expertkunskap utan istället nya ”allianser mellan vetande och värderingar”. Inte bara specialisering, alltså, utan också en motvikt i form av nya helhetsgrepp, nya arbetsformer, nya visioner för framtiden. Kort sagt: inte bara mer av samma utan ett verkligt nytänkande om universitetets roll och funktionssätt. Utan en klar insikt i dessa problem och en tydlig vilja att lösa dem lär UGOT Challenges bara bli en droppe i havet.

Vad skulle då kunna göras? De allt starkare centrifugalkrafter som verkar

på dagens universitet måste balanseras av en satsning också på det som Sörlin kallar *integrativ forskning*, där olika former av vetenskaplig expertis kan möta både varandra och en vidare offentlighet utan att underkastas ett på förhand uppställt mål. Vid första anblicken kan UGOT Challenges tyckas svara mot detta behov – det är ju ändå forskarna själva som har fått formulera sina ”utmaningar” – men när det som efterfrågas är just lösningar på begränsade och hanterbara samhällsproblem riskerar det vetenskapliga projektet att reduceras till en eller annan form av social ingenjörskonst. På samma sätt kan satsningen framstå som ”integrativ” i den meningen att olika slags vetenskaplig expertis förs samman under ett gemensamt paraply, men i praktiken är risken stor att den, till följd av sitt snäva fokus, bara kommer att driva den rådande överspecialiseringen till nya höjder.

ETT MERA LOVANDE försök i den integrativa riktningen är den verksamhet som sedan ett tiotal år har bedrivits på Jonsereds herrgård. Trots sina uppenbara begränsningar finns här ett embryo till ett friare och mera genuint tvärvetenskapligt samtal. Hur detta samtal kan vidgas och vidareutvecklas är givetvis en öppen fråga, men jag dristar mig ändå att komma med några förslag. Till att börja med skulle Jonsered kunna utgöra ett forum för en bred men ändå grundlig diskussion om universitetets samtida och framtida uppgifter i förhållande till dess nuvarande styr- och arbetsformer. I förlängningen bör universitetet komplettera verksamheten i Jonsered med ett fullskaligt forsk-

ningsinstitut för det som har kommit att kallas ”avancerade studier” – i stil med det Gothenburg Centre for Advanced Studies in Science and Technology (GoCAS) som instiftades förra året i samarbete mellan GU och Chalmers, men då med representation från samtliga vetenskapsområden. Att ett sådant institut skulle behöva fungera på ett annat och mera utåtriktat sätt än exempelvis Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) i Uppsala betraktar jag som en självklarhet: inte som ett chambre séparé i toppen av elfenbenstornet utan istället, för att citera en våra tidigare rektorer, som ”ett fönster som alltid står öppet mot världen”.

IDÉN HAR diskuterats förut, men den forskningspolitiska utvecklingen – med UGOT Challenges som ett exempel – har gett den allt större relevans. Den goda nyheten är att det efter autonomireformen står lärosätena fritt att ta detta slags initiativ. Den dåliga nyheten är att enbart frihet inte räcker. För att gå mot strömmen i ett alltmer globaliserat universitetssystem krävs det också mod. Sådant som vi alltjämt förknippar med Torgny Segerstedts namn.

En tidigare, förkortad, version av denna text publicerades på författarens blogg: <http://zbzj.info/en-missriktad-storsatsning>.

ANDREJ SLAVIK
FORSKARE, LEDAMOT I
JONSEREDSAKADEMIN, FÖRE
DETTA MEDLEM I HUMTANK
([HTTP://HUMTANK.SE](http://humtank.se)).

Replik:

Välkomnar en levande diskussion

UGOT CHALLENGES är en strategisk satsning avsedd att bidra till att förverkliga *Vision 2020* för Göteborgs universitet. Det är långt ifrån det enda initiativet. Inom alla delar av universitetet pågår arbete med att utveckla och förbättra verksamheten i den riktning *Vision 2020* pekar ut. Det hålls också återkommande visionseminarier för att hålla diskussionen vid liv och utveckla vår gemensamma vision. Seminarier och andra aktiviteter på Jonsereds herrgård är viktiga arenor för att skapa dynamik och gränsöverskridande samverkan. De utgör ytterligare en prioritering inom universitetet.

UGOT Challenges är resultatet av en lång och öppen diskussion om hur *Vision 2020* ska genomföras. Förslaget diskuterades på många nivåer och fick slutligen bifall av universitetsstyrelsen som avsatte medel under de kom-

mande sex åren. Förhoppningen är att satsningen genererar kunskap som har betydelse i relation till de globala utmaningarna, vilket i sin tur kan öppna upp för fria, tvärvetenskapliga samtal och möten såväl inom och mellan dessa centrum som i deras kontakter med omgivningen.

Göteborgs universitet gynnas av en levande diskussion om avgörande frågor kring verksamhetens förutsättningar. Det rustar oss bättre för framtida prioriteringar och vi välkomnar engagemang i frågor som dessa.

STAFFAN EDÉN
VICEREKTOR FÖR FORSKNING

Slutreplik:

Ingen dialog

ATT VICEREKTOR uttryckligen uppmanar till en ”levande diskussion” om universitetets liv och ve känns betryggande, så mycket mer som hans egen replik tyvärr inte visar prov på någon större vilja till dialog. Oavsett vilket, måste UGOT Challenges rimligen sägas utgöra en tvärvetenskaplig satsning i sig, inte bara ytterligare ett normalvetenskapligt initiativ som i förlängningen möjligen skulle kunna tänkas ge upphov till ett eller annat tvärvetenskapligt samtal. Så länge frågan om den integrativa forskningens villkor lämnas obesvarad kan förhoppningen om att UGOT Challenges ska resultera i verkligt betydelsefull kunskap alltså bara förbli just det – en from förhoppning. Nog har vi anledning att förvänta oss mer av en investering i 300-miljonersklassen?

ANDREJ SLAVIK

Chefer måste tåla kritik

FÖRE JUL publicerade GT/Expressen en artikel som bland annat fokuserade på hur anställningen av fakultetens dekanus hade gått till. Även en av fakultetens prefekter omnämndes. Vi har inga synpunkter på artikeln som sådan, utan vill här istället redogöra för två tilldragelser i artikelns kölvatten. Gemensamt för dem är att prefektkollegiet vid Humanistiska fakulteten tycks ha börjat granska vilka anställda som delat och kommenterat GT-artikeln på sociala medier.

VID EN PREFEKT LUNCH i december anmärktes på att en anställd vid institutionen för språk och litteraturer (SPL) hade delat artikeln på den oberoende Facebook-gruppen *Rädda språken vid Göteborgs universitet*. I tråden under FB-inlägget hade dessutom några personer kommenterat artikeln; ytterligare några hade tryckt på gilla-knappen vid inlägget.

Kort efter mötet skrev en av prefekterna följande i sitt veckobrev: "Delar av Humanistiska fakultetens personal är också föremål för en ganska vidrig smutskastning på sociala medier. Personligen tycker jag att gränsen för vad som är rimligt att skriva om andra har överskridits med råge. Lyckligtvis /.../ verkar ingen från oss ha deltagit i denna osakliga och snedvridna 'diskus-

sion' och jag hoppas innerligt att deltagarna tar sitt förnuft till fånga." Notera att det alltså inte med ett enda ord beskrivs var den vidriga smutskastningen består (en delad och kommenterad artikel på ett oberoende internetforum). Inte heller berättas att det inte är vilka personer som helst som diskuterats på FB, utan två högt uppsatta och ibland ifrågasatta chefer vid fakulteten (fast det visste kanske alla ändå). Prefekten fortsätter längre ner i brevet med att påtala att "beteendet kan verkligen inte sägas stämma överens med vad man kan förvänta sig av människor som borde vara präglade av humanistiskt tänkande".

I PRINCIP ALLA vi talat med läser detta veckobrev som ett försök att mana personalen till tystnad vad gäller kritik mot dekanus och den omtalade prefekten. I veckobrevet tar man sig rätten att berätta hur en god humanist (det vill säga personalen) bör uppträda. Och en god humanist uttrycker uppenbarligen inte kritik mot myndigheten på sociala medier; och framförallt delar man inte kritiska tidningsartiklar.

Märkligare än ovan nämnda veckobrev är emellertid följande. Den prefekt som kände sig utpekad i GT-artikeln kontaktade en tid efter decemberlunchen

»Vi har rätt att vara kritiska, vi till och med förväntas vara det.«

prefekten för SPL i förhoppning om att denne skulle kunna få den som lagt ut inlägget att ta bort det. I ett mejl kan man läsa att hen gick "in på *Rädda språken* och kunde konstatera att anklagelser om korruption, vänskapskorruption och övriga kränkande uttalanden /.../ ligger kvar på sidan /.../." Hen fortsätter med en uppmaning till sin prefektkollega att hjälpa till att få bort inläggen: "Så länge inläggen ligger kvar, utgör de en risk för arbetsmiljön och är till skada för den som utsätts. Jag hoppas på din förståelse och din hjälp när det gäller att ta upp detta med de SPL-anställda som varit aktiva i tråden så att inläggen tas bort."

INGA INLÄGG TOGS emellertid bort. Detta fick samma prefekt att en kort tid senare återkomma i samma ärende till prefekten för SPL: "Samtliga inlägg som jag hänvisade till på lunchen ligger såvitt jag kan se kvar. De ligger alla i den tråd som XX startade vid nedanstående tidpunkt och tas ursprungsinlägget bort av XX torde övriga inlägg följa med. /.../ tråden inleddes med en

länk till artikeln i Expressen och påståendet att den handlar om 'de två personer som låg bakom språkdöden vid GU'."

Vi kan självfallet sympatisera med att det inte är trevligt att läsa negativa påståenden om sig själv i dagspressen eller på nätet. Men att som prefekt bli så provocerad att man, som det tycks, försöker tysta kritiker på ett oberoende internetforum är, mildt uttryckt, obehagligt.

VI GU-ANSTÄLLDA är verksamma inom en statlig myndighet. Vi har rätt att vara kritiska, vi till och med förväntas vara det. Som chef inom myndigheten måste man tåla kritik. Att förfölja personalen och registrera vad de skriver, gillar eller delar på oberoende Facebook-sidor är i det stora sammanhanget en långt allvarigare kränkning än att GT och GU:s personal skvallrar om chefernas anställningsförhållanden.

10 ANSTÄLLDA VID HUMANISTISKA FAKULTETEN (FORSKARE, LÄRARE, ADMINISTRATÖRER)

Ska universitet styras av baroner?

THE ECONOMIST använde det italienska ordet "baroni" i november 2008 då tidningen stödde dåvarande utbildningsminister Gelminis planerade reform av Italiens universitetssystem och betonade att just universiteten var "en av Italiens mest korrumpierade sektorer". Som ett exempel på de så kallade baronernas makt nämnde *The Economist* ett fall vid universitetet i Foggia där rektorn, innan han gick i pension, förordnade sin son som forskare.

"Barone" betyder alltså på italienska en professor som får styra institutionen eller fakulteten i eget intresse och från en maktställning. Baronernas makt var livslång eftersom deras första åtgärd var att se till att de aldrig gick i pension. Det fanns visserligen redan generösa regler för professorernas pensionering 2008 (72 år), vilket Gelmini lyckades sänka till

70 år, men det verkliga kruxet var den regel som tillät att förlänga tjänsten i det oändliga med två år i sänder efter pensionsåldern i kraft av lokala förordnanden som "senior professor".

Detta innebar i praktiken att 25 procent av Italiens 4 000 professorer var seniorprofessorer, det vill säga pensionärer som ändå fick behålla full lön och obegränsad makt. Lönekostnaden uppskattades till miljoner euro.

NÄR GELMINI LÄT undersöka vid de olika universiteten vilka av dessa tusen senior professorer som kunde anses vara oumbärliga för verksamheten, fick hon som svar från samtliga universitet att alla var "oumbärliga". Det fanns bara en lösning. Att eliminera radikalt möjligheten att förlänga tjänsten efter pensionen och att således kassera

begreppet och figuren "senior professor".

Det var den största sanering som genomförts på de italienska universiteten genom tiderna. Hundratals 80-åriga professorer som fortfarande bestämde allt på sina institutioner genom att favorisera och förordna dem som i sin tur skulle garantera deras förlängning av tjänsten som senior professor, försvann och korruptionssystemet kollapsade. Reformen genomfördes 2010. En del 90-åriga före detta seniorprofessorer bråkar fortfarande och kräver tillbaka sina "tjänster". Men lyckligtvis gör de det hemifrån.

När allt detta hände för 7–8 år sedan var begreppet "senior professor" tämligen okänt i Sverige och uppnådd pensionsålder betydde att man fick lämna den statliga tjänsten även om

man var professor. Tyvärr har denna formidabla invit till intriger och favoritismerna nu börjat sprida sig till de svenska universiteten och resultatet kan inte bli annat än det som blev i Italien. Frestelsen att agera på så sätt att man får behålla tjänst och lön efter pensionen är alltför stor.

Eliminera begreppet "senior professor" och respektera reglerna för pensionering. Det är det enda sättet att gardera sig mot de blivande svenska "baronerna".

ENRICO TIOZZO
PROFESSOR EMERITUS I
ITALIENSKA VID GU

Rättelse GU Journalen nr 7-2015

I FÖRRA NUMRET AV GU Journalen fanns ett större reportage om bibliometri. Tyvärr smög det sig in ett fel i texten som gjorde att betydelsen blev än annan än vad Andrea Castro, docent i spansk litteratur, menade. Det stod så här:

”Jag skriver främst på spanska och publicerar i Anclajes, den tidskrift som rankas högst bland latinamerikanska och spanska forskare.”

Av citatet kunde man få intrycket att Andrea Castro hela tiden publicerar i Anclajes men hon har bara publicerat en artikel i denna tidskrift. Det är inte heller ”den tidskrift som rankas högst bland latinamerikanska och spanska forskare”, utan en tidskrift som får full poäng i Latinindex, ett system som rankar latinamerikanska och spanska tidskrifter.

Redaktionen ber om ursäkt.

Läsarbrev

I GU-JOURNALEN 7/2015 skriver Per Månson att det är viktigt att se båda sidornas perspektiv i en konflikt. Det håller jag med om. Vad jag däremot inte håller med om är krönikans ålderistiska anslag. Han tar sin utgångspunkt i de tillfällen då hans 11-åriga söner skyller på varandra när de blir osams vid dataspelet och menar att en kulturjournalist som resonerar på samma sätt befinner sig på en 11-årigs nivå. Pojkarnas enögdhet i en tillfällig konflikt görs alltså till en inneboende egenskap hos dem, ett uttryck för ”11-årighet”, medan utgångspunkten är att kulturjournalisten, som är vuxen, ”egentligen” inte är enögd och oförnuftig. Människor är moraliska varelser redan från början och vi är alla, barn som vuxna, komplexa och motsägelsefulla och med kapacitet att uttrycka både egoism och förståelse för andra. Per Månson kunde alltså lika gärna ha skrivit om ”dataspelsbråk på en kulturjournalists nivå”.

BARBRO JOHANSSON
CENTRUM FÖR KONSUMTIONSVETENSKAP
HANDELSHÖGSKOLAN

”Vi är oljan i maskineriet”

Hallå där... Gunilla Petrén, utbildningsadministratör på institutionen för språk och litteraturer, som den 19 januari firade 40 år på Göteborgs universitet. Hur kändes det?

– Oj, det kändes stort på något sätt. Jag bjöd på frallor och fika och berättade för alla att jag den dagen, den 19 januari, hade arbetat 40 år på Göteborgs universitet. Den 19 januari 1976 började jag på dåvarande Göteborgs datacentral som låg i Landala. Det är ofattbart och lite häftigt att ha arbetat så länge på samma myndighet, även om jag under åren har haft olika arbetsuppgifter. Men anledningen är att jag alltid har trivts väldigt bra.

Hur kom det sig att du hamnade på GU?

– Jag lämnade Kristianstad för att söka jobb i storstaden, vilket berodde på att min dåvarande fästman fick jobb på Volvo efter att vi hade bott i USA ett år. Jag var då 24 år gammal och fick jobbet som byråingenjör på Göteborgs datacentral. 1997, när datacentralen lades ner, började jag som institutionssekreterare på engelska institutionen.

Det är hyllmetrar av pärmar på ditt kontor, vad är det du gör?

– Jag sköter all tentamenshantering och det blir väldigt många tentor att planera, hantera och arkivera. Under en termin kan det bli närmare 500 salstentor. Det blir otroligt mycket pappersarbete. Jag ser till att tentorna kommer in, trycks upp och levereras till skrivsalen i tid. Vissa veckor kan det bli väldigt stressigt med många deadlines. Jag tycker om att ha ordning och reda och dessutom gillar jag att det är ett serviceyrke. Det är kul att hjälpa lärare och studenter.

Vilken är den största händelsen under dina år på GU?

– Utan tvekan institutionssammanslagningen 2009. Vi var en av de största institutionerna och slogs ihop med alla andra språk, utom svenska och nordiska språk. Därmed fick vi många nya arbetskamrater och blev ett gäng. Vi har idag en fantastisk god stämning och vi stöttar och hjälper varandra så gott vi kan.

Hur tycker du att universitetet har förändrats under åren?

– Väldigt mycket, men en stor förändring är att en stor del av arbetet som tidigare låg centralt eller

på fakulteterna har flyttats ner till institutionerna. Jag upplever att arbetstempot har ökat de senaste åren. Vi administratörer har blivit mer av specialister. Förr i tiden fick man göra många olika saker, som att boka resor, ordna inköp och förbereda disputationer. En annan förändring är att ju högre upp i hierarkin, desto fler möten.

– Vårt arbete inom administrationen tas ibland för givet men man får inte glömma bort att det rullar på tack vare oss, vi är oljan i maskineriet.

Vad händer med ditt arbete den dagen då alla tentor digitaliseras?

– Det skulle underlätta arbetet oerhört, men det kräver ändå viss administration. Jag tror dock att det dröjer flera år innan vi lever i en helt digital värld. Men det man kan förbättra redan idag är vissa system som istället för att underlätta jobbet innebär en hel del dubbelarbete, exempelvis det system som studenterna anmäler till prov.

Vad gör du under din lediga tid?

– När jag fyllde 63 år ansökte jag om delpension och idag arbetar jag tre dagar i veckan vilket är lagom. Nu får jag tid att ägna mig åt mina barnbarn och åt min stora hobby, att spela golf. Det är en väldigt social och rolig sport. En gång vann jag till och med Humanistiska fakultetens golfmästerskap och på väggen hänger ett fint diplom.

TEXT OCH FOTO: ALLAN ERIKSSON

Månadens akademiska uttryck

Inspel till forskningsproposition

Ett inspel är ett golfslag för att slå in bollen på greenen. Väl där behöver den bara puttats lite för att hamna i hålet. Inom lagsporter används inspel också och är då en offensiv boll som ger medspelarna ett bra läge för målskott. Numera gör även lärosäten inspel – till regeringen inför forskningspropositionen. Vad var det för fel på *underlag*? Inte tillräckligt offensivt? Ingen vet. Vad vi vet är att regeringen i november fick många bollar, och det kan nog bli trångt att få in alla i samma hål.

Plagiat

Det latinska *plagiarius* kunde användas om den som stal någon annans barn eller slav, helt enkelt någon som kidnappar vad som inte tillhör dem. Men var går gränsen mellan otillbörlig kidnappning och hederligt återbruk av akademiska verk? Det är inte alltid lätt att förklara, särskilt inte för nya studenter. Kanske finns det en och annan som är böjd att hålla med konsthistoriker Laurin, som sade: ”Om man knycker ur en bok, blir det plagiat, ur två böcker kompilation och ur tre böcker vetenskap.”

YLVA BYRMAN
Doktorand i nordiska språk vid institutionen för svenska språket. Hon medverkar regelbundet i radioprogrammet Språket i P1.

NY PÅ JOBBET

ROCHELLE ACKERLEY är ny docent i fysiologi.

LARS- MAGNUS ANDERSSON är ny docent i infektionsmedicin.

TOMMY ANDERSSON är ny senior professor i företagsekonomi.

CLAES ANNERSTEDT är ny professor i idrottsvetenskap.

INGRID WERNSTEDT ASTERHOLM är ny docent i fysiologi.

SEEMA BAID-AGRAWAL är ny docent i medicinska sjukdomar.

ANNA BENRICK är ny docent i fysiologi.

NIKLAS BERG är ny docent i experimentell kardiologi.

HENRIK BOGDAN är ny professor i religionsvetenskap.

GÖRAN BONDJERS är ny senior professor i kardiiovaskulär forskning.

BARBARA CZARNIAWSKA är ny senior professor i företagsekonomi.

JOHANNA BRÅRED CHRISTENSSON är ny docent i dermatologi och venerologi.

MÅNS EEG-OLOFSSON är ny docent i oto-rhino-laryngologi.

CHRISTINA EKSTRÖM är ny universitetsadjunkt i estetiska uttrycksformer på Högskolan för scen och musik.

HÅKAN ENGQVIST är ny gästprofessor i biokeramer och regenerativ medicin.

ANDERS FASTH är ny senior professor i pediatrik immunologi.

MARKUS GÖRSCH är ny kommunikator på Högskolan för scen och musik. Han har senast arbetat på Göteborgs konsthall.

BJÖRN HAGLUND är ny docent i barn- och ungdomsvetenskap.

LINA HAGVALL är ny docent i dermatologi och venerologi.

MATHIAS HOLM är ny docent i arbets- och miljömedicin.

BIRGITTA JOHANSSON är ny docent i neurobiologi.

MARIA NIKLASSON LARSSON är ny docent i fysioterapi.

ASTRID HEIDEMANN LASSEN är ny

gästprofessor i innovation, entreprenörskap och management av intellektuella tillgångar.

GARETH LENG är ny gästprofessor i fysiologi.

INGRID LOEB är ny docent i pedagogik.

RUTGER LINDBLAD är ny senior professor i statsvetenskap.

JOHAN MARTINSSON är ny docent i statsvetenskap.

MERRITT POLK är ny professor i humanekologi.

INGEMAR QVARFORDT är ny docent i lungsjukdomar.

ANNA RUDIN är ny professor i inflammationsforskning.

ANDREA SPEHAR är ny docent i statsvetenskap.

LARS SVENSSON är ny gästprofessor i tillämpad informationsteknologi.

MONICA SÄÄRELÄ är ny personalhandläggare vid Göteborgs Universitetsbibliotek.

FABIAN TAUBE är ny docent i experimentell arbets- och miljömedicin.

PETER TELLBERG blir ny ekonomidirektör på GU. Han är idag controllerchef på Sahlgrenska universitetssjukhuset. Han börjar arbeta i april och kommer att gå vid sidan

om ekonomidirektör Lars Nilsson som senare i år går pension.

ERNST THOUTENHOOFD är ny docent i pedagogik.

SOFIA THORSSON är ny professor i naturgeografi.

JORUNN VEITEBERG är ny gästprofessor i konstantverksteori.

KEVIN J WILLIAMS är ny gästprofessor i medicin.

JOHAN ZELANO är ny docent i neurologi.

UTMÄRKELSER

Linda Sternö med kollegor har hedrats med Guldspiran för enastående insatser för svensk barnfilm genom det pedagogiska utvecklingsprojektet *Barnfilmskolan vid*

Akademin Valand. Priset delades ut under Guldbaggegalan i Stockholm den 18 januari.

– Den rörliga bildens område växer och växer. Det är redan en demokratisk fråga om du klarar av att hantera de digitala verktygen eller inte. Hänger du inte med hamnar du utanför, förklarar Linda Sternö som är projektledare för Barnfilmskola.

Professor **Kaj Blennow**, vid sektionen för psykiatri och neurokirurgi, får Söderbergska priset i medicin 2016, för sin forskning om Alzheimers sjukdom. Prissumman, som är på

en miljon kronor, delas ut vid ett seminarium på Läkarsällskapet den 7 april. Kaj Blennow har haft stor inverkan på Alzheimerforskningen och har bidragit till att finna och utveckla analyserna av biomarkörer för sjukdomen.

Vetenskapsrådets elektorsförsamling har gett professor **Ulf Bjereld** förnyat förtroende som ordinarie ledamot av Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap.

Professor **Henrik Ekengren Oscarsson** har blivit expert i 2015 års vallagsutredning.

I januari valdes professor **Robert Berman** vid Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola in i Kungliga Vetenskapsakademiens klass för matematik.

Studenterna **Elin Almroth** och **Viktoria Forslund Hedman** vann årets Personalvetar-SM med en HR-app som gör det enkelt för personal att skicka in nya idéer där chefer och medarbetare snabbt kan ge plus eller minuspoäng. Tävligen arrangeras varje år av Akademikerförbundet SSR och i år hade företaget GE Healthcare formulerat utmaningen *Hur kan HR bidra till innovation?*

Amin Banaeiyan, doktorand i fysik, vann årets Chalmers Venture Startup Camp. Hans företagsidé handlar om att skapa mänsklig vävnad med hjälp av mikrochips.

Fredrik Olsson, forskare i samtida latinamerikansk litteratur samt litteratur- och kulturteori, har belönats med andra pris i tävlingen *Nuestra América* för sin monografi *Me voy pal*

Norte. La configuración del sujeto migrante indocumentado en ocho novelas hispanoamericanas actuales (1992-2009).

Göta studentkårs naturvetarsektion har belönat följande sex lärare vid Naturvetenskapliga fakulteten för deras pedagogiska gärning för studenterna:

Katarina Abrahamsson, institutionen för marina vetenskaper, **Lennart Björklund**, institutionen för geovetenskaper, **Randy Dumas**, institutionen för fysik, **Tom Granath**, institutionen för kulturvård, samt **Donald Blomkvist** och **Malte Hermansson**, institutionen för kemi och molekylärbioologi.

Per Högberg, lärare i orgel vid Högskolan för scen och musik, har av Kungliga Musikaliska Akademien tilldelats Harald Göranssons stipendium för forskning kring kyrkomusik. Han får utmärkelsen för sin avhandling från 2013, *Orgelsång och psalmspel – musikalisk gestaltning av församlingssång*. Priset delades ut av prinsessan Christina.

ANSLAG

Rådet för forskningens infrastrukturer vid Vetenskapsrådet ger 4 miljoner till underhåll och utveckling av databasen *Utvärdering genom Uppföljning vid Göteborgs universitet*.

Professor **Jan-Eric Gustafsson**, institutionen för pedagogik och specialpedagogik, står som sökande till bidraget som betalas ut under 2016-2017.

Forskare vid Göteborgs universitet har fått 250 000 kronor från stiftelsen Anna Ahrenbergs fond för vetenskapliga ändamål för att dokumentera det fria scenkonstlivet i staden mellan åren 1970 och 2000.

– Det är en värdefull del av Göteborgs teater- och danshistoria som det inte finns så mycket skrivet om, säger **Birgitta Johansson Lindh**, ämnesordförande för teaterstudier vid Göteborgs universitet och en av de drivande bakom projektet.

En forskargrupp vid institutionen för medicin under ledning av **Monica Bertilsson** har fått närmare 3 miljoner kronor från AFA Försäkring för att forska om vad chefer vet och bör veta när det gäller att möta deprimerade anställda. Projektet ska resultera i förslag till åtgärder som kan öka chefers förmåga att stödja anställda med nedsatt arbetsförmåga på grund av psykisk sjukdom.

EVENEMANG

SEGERSTEDTINSTITUTET

Under 2016 inleder Segerstedtinstitutet en seminariereserie där en forskare per månad, från lärosäten över hela världen, bjuds in att redovisa sin forskning. Varje tillfälle kommer att bestå av två olika seminarier: ett öppet där forskare, politiker och andra intressenter kan delta och ett praktiskt där professionella som är verkamma inom området bjuds in. Följande seminarier planeras:

19-20/4 2016: Lynn Davies, professor vid University of Birmingham

17-18/5 2016: Sami Adwan, professor vid Hebron University

För mer information: <http://segerstedtinstitutet.gu.se/>.

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Den 8 mars bjuder Göteborgs universitet på följande föreläsningar:

Kl. 9:00: *Vilken roll spelar kvinnor i demokratiseringsprocesser?*

Aksel Sundström, statsvetenskapliga institutionen

09:15: *The 'New PKK' and its Experiments with Democratic Autonomy in Bakur Kurdistan: Women, Freedom and Radical Democracy*

Minoo Koefoed, doktorand, globala studier

10:15: *Genusrelationer i de ockuperade palestinska områdena: stagnation och förändring*

Nina Gren, Lunds universitet

11:00: *En aldrig avslutad kamp: Kurdiska kvinnors erfarenheter*

Minoo Alinia, Södertörns högskola

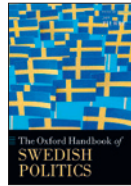
Lokal: Torgny Segerstedtsalen, Vasaparken

MEDIEDAGARNA I GÖTEBORG

Årets MEG, den 7-8 april, bjuder bland annat på Förtroendebarmetern, som avslöjar vilka varumärken, medier och institutioner vi litar på. Seminariet Trovärdighet till salu? handlar om vad som händer när man inte längre kan se skillnad på journalistik och reklam. Måste journalister även vara programmerare? är ett seminarium om de 1900 studenter som just nu utbildas. Tema för året är yttrandefrihet.

Mer information på: www.meg.se/program2016

NYA BÖCKER

THE OXFORD HANDBOOK OF SWEDISH POLITICS

En ny heltäckande bok om svensk politik på engelska har nyligen kommit ut som handlar om svensk politik i olika avseenden. De 40 kapitlen tar upp frågor som: Hur starkt är stödet för välfärdsstaten? Är svensk politik fortfarande konsensusuell och kompromissökande? Hur trovärdig är vår alliansfria utrikespolitik?

KVINNOR MER ÄN BRICKOR I POLITISKT SPEL

Boken *Medeltidens genus. Kvinnors och mäns roller inom kultur, rätt och samhälle. Norden och Europa ca 300-1500* undersöker hur männens handlingar i offentligheten var beroende av förhållanden inom den privata sfären, dominerad av kvinnor. Boken har ett mångvetenskapligt perspektiv där litteraturvetenskapliga, konstvetenskapliga och historiska infallsvinklar kombineras. Här behandlas till exempel kvinnornas roll som kulturbärare. Redaktörer är historikerna Lars Hermanson och Auður Magnúsdóttir.

FOTO: JOHAN WINGBORG

Välbesökt konferens om alkohol och träning

HUR HÅLLER MAN motivationen uppe?

Det kan låta som en ganska enkel fråga, men motivation är i grunden komplext, berättade Magnus Lindwall, professor i idrottsvetenskap. Han deltog på en fullsatt konferens den 26 januari i Vasaparken som arrangerades av Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, missbruk och beroende (CERA) i samarbete med Systembolaget. Under en dryg halvtimme gick Magnus Lindwall snabbt igenom vad forskningen har kommit fram till vad gäller motivation.

– Det finns de som tränar för att de njuter, de som gör det för sin egen skull, de som känner att de borde och de som gör det för att göra andra nöjda. Men utifrån en teori handlar det om att hitta den goda motivationen, en hållbar träningsform som är trevlig och positiv och som ger energi, inte träning som ger blodsmak i munnen, sade Magnus Lindwall.

Vinn biobiljetter!

Läs tidningen och var med och tävla. Bland alla som svarar rätt drar vi tre vinnare som får ett presentkort på två biobiljetter vardera. Lycka till!

1. Hur stort samlat kapital har Göteborgs universitet?
2. Hur många procent forskningstid får lektorer, docenter och professorer på företagsekonomiska institutionen?
3. Vad står SDSN för?
4. Från vilken stad kommer Maha El Shahawy?
5. Vad heter de nya lärarrepresentanterna i universitetsstyrelsen?

Förra numrets vinnare av biobiljetter är:

Kerstin Eskhagen, studieadministratör, företagsekonomiska institutionen
Emma Jones, byggprojektledare, Fastighets- och serviceenheten
Evalena Öman, landskapsarkitekt, institutionen för kulturvård

De rätta svaren från förra numret är:

1. Två
2. En fjärdedel
3. Samverkanspriset
4. Slemsvamp
5. 31 maj 2012

GU Journalen gratulerar vinnarna!

Skicka ditt svar till GU Journalen, gu-journalen@gu.se. Ange var du arbetar och din postadress så att vi kan skicka biobiljetterna om du vinner. Vi publicerar även vinnarna i nästa nummer.

»Vi behöver en lag för Internet!«

I år fyller tryckfrihetsförordningen 250 år. Men hur fungerar den idag? Inte så bra, menar vetenskapsteoretikern Christopher Kullenberg. – I det medielandskap som Internet gett upphov till behöver både friheten och skyddet mot hot och påhopp garanteras på nytt.

MEDDELARSKYDDET är centralt i tryckfrihetsförordningen. Det innebär att den som berättar för journalister eller författare om oegentligheter hos myndigheter eller andra samhällsorgan, är garanterad anonymitet. Men det är en sak vad lagen säger och en annan hur verkligheten ser ut.

– Vad vi än gör på nätet – mejlar, chattar, skajpar – lämnar vi digitala spår som är lätta att följa, förklarar Christopher Kullenberg, forskare vid institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori. När jag kontaktar en journalist i en känslig fråga ser jag därför alltid till att kryptera mina meddelanden. Men det innebär att ansvaret förskjutits; det räcker inte med att journalisten lovar sekretess, den enskilde måste också se till att skydda sig.

TRYCKFRIHETSFÖRORDNINGEN bygger även på föreställningen att det finns en redaktion med en ansvarig utgivare som kan lagföras om mediet ägnar sig åt något brottsligt, exempelvis hets mot folkgrupp.

– Men idag kan vem som helst starta en blogg, utan redaktion eller etiska riktlinjer, där man kan skriva vad som faller en in. Den som bryter mot lagen kan förstås fortfarande åtalas, men i praktiken sker det nästan aldrig. Bloggaren kan exempelvis ägna sig åt näthat eller mobbning, kanske till och med skrämja journalister eller politiker till tystnad. Det kan i sin tur leda till krav på hårdare regler, och därmed kanske inskränkningar i tryckfriheten.

Facebook, och andra sociala platser på nätet, har visserligen etiska regler,

medger Christopher Kullenberg.

– Men ett globalt företag har inte möjlighet att sätta sig in i allt som händer på lokal nivå. Därför reagerar exempelvis Facebook på nakenbilder men kanske inte på rasistiska inlägg, eftersom man inte förstår vad det är som ligger ute.

ATT INFORMATION på nätet ofta är ganska oskyddad innebär också att det vi lägger ut kan användas av andra i okända syften, påpekar Christopher Kullenberg.

Christopher Kullenberg

– Själva tekniken har visserligen blivit säkrare, men det motverkas av att vi hela tiden använder nätet till allt fler verksamheter: bankärenden, hotellbokningar, internationella beställningar av varor och så vidare. Det finns helt enkelt fler ställen där information kan läcka eller hamna fel. Samtidigt är en attitydförändring på gång; det är inte sant att människor är så naiva att de inte förstår att deras privata bloggbilder kan dyka upp någon annanstans, men de bryr sig inte så mycket längre. I utbyte mot en massa fantastiska tjänster är vi villiga att acceptera att gränsen mellan privat och offentligt blivit suddigare.

Internet ses ofta som något demokratiskt eftersom det är fritt tillgängligt för alla. Men öppenheten kan snabbt begränsas, varnar Christopher Kullenberg.

– I Sverige blockeras barnpornografi och diskussioner pågår om att

även inkludera utländska spelsajter. I andra länder, exempelvis Ryssland och Ungern, är mycket större delar av Internet spärrade och många sidor är riskabla att surfa på, exempelvis för den som är homosexuell eller har annorlunda åsikter. Det är inte så att jag tror att något liknande kommer att hända här, men vi borde inte slå oss till ro med att Skandinavien är så tryggt, fritt och demokratiskt, utan inse att det handlar om värden vi ständigt måste kämpa för.

»Men lagen behöver ett tillägg för Internet som garanterar yttrandefrihet trots att vi ständigt är hårt bevakade.«

CHRISTOPHER KULLENBERG

EFTER 250 ÅR är det kanske dags att byta ut tryckfrihetsförordning mot något modernare?

– Kanske inte byta ut. Men lagen behöver ett tillägg för Internet som garanterar yttrandefrihet trots att vi ständigt är hårt bevakade. Det gäller att hitta ett sätt som både säkerställer allas rätt att komma till tals, även anonymt, samtidigt som den som begår brottsliga handlingar på nätet kan ställas till svars.

TEXT: EVA LUNDGREN
FOTO: JOHAN WINGBORG

